

Naročnina

za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 40
v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:
Enostolpna petlinna vrsta
mal oglas po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izbeja vsak dan izvešeni
ponedeljske in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopis
ne vrtačaj; ne frankirane pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnitva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 59.011, Praga in Dunaj 24.797.

Indijsko vprašanje.

Stališče angleške vlade glede na Indijo se je te dni popolnoma razjasnilo. To stališče je v tesni zvezi s stališčem, ki ga je Mac Donaldova vlada zavzela glede vseh vprašanj svetovnega političnega pomena, in izraža točno interese britanskega imperija. To stališče je: težnja, da se zaseda in utrdi mir, obenem pa ohrani moč Britanije, brez katere bi lahko nepredvideni dogodki potegnili ves svet v neizmeren kaos.

Londonški parlament je na predlog Montagu-a leta 1919 Indiji dal neke vrste ustavo s parlamentom. Pravice tega parlamenta so seveda skrajno omejene, uprava ostane pod vrhovno kontrolo Anglije, odstotna udeležba ljudstva na tem avtonomnem aparatu je minimalna.

Ko je angleški parlament to sprejel, je izrecno določil, da mora preteči deset let, preden se prestopi k nadaljnjim reformam. Po preteku te dobe se ima preiskati, v koliko so indski narodi opravičili nade, ki so se stavili nanje, da se bodo namreč sami vzgajali k samoupravi in samoodgovornosti za vodstvo lastnih zadev. Parlament pa je izrecno naglasil, da je cilj Anglije ta, da Indija postane polagoma pravi dominijon, ki bo enakopravno z vsemi drugimi na državnih konferencah sodeloval o usodi britanskega imperija.

Ta samouprava se dolgo ni mogla udeleževati vsled pasivne rezistence pristavev Ghandija, takozvanih svarajistov. Ko je Anglija z le njej lastno trdovratnostjo ta odpor zlomila, se je letos sestal indski parlament, je pa takoj naletel na velike težkoče, tako da se dežela zopet nahaja v težki krizi. Ojunačeni po nastopu delavske vlade, so svarajisti, ki imajo večino, zahtevali takojšnji »selfgovernment« po vzoru ostalih britanskih dominijonov in prete v nasprotnem slučaju zopet s pasivno rezistenco, bojkotom ali celo terorom. Toda Anglija je toplot enoglasno odklonila vsako tako izsiljevanje nadaljnjih koncesij v indskem vprašanju, najprej po poslanici Mac Donalda Indcem, zdaj pa po oficijelni izjavi državnega tajnika za Indijo, Oliviera. Anglija stoji na stališču, da se ima delati z obstoječo ustavo in jo v praksi izvajati, dokler Indci ne pokažejo, kaj znajo. Svarajisti pa hočejo poslati v London delegacijo, ki naj začne z angleško vlado pogajanja glede podelitve dominijonskega položaja.

Anglija to a limine odklanja. Prvič ne zaupa svarajistom, ki so dozdaj samo prepečevali parlamentarni konstruktivni režim in imajo samo namen vsak britanski vpliv v Indiji sploh izločiti. Dokler bo Indija zmožna vzgojiti sama sebe politično tako daleč, da bo mogla kot dominijon varovati svoje interese v zvezi z vso Britanijo, preteče še nekaj časa, ki se mora uporabiti za zakonito sodelovanje z vrhovno britansko upravo na temelju podeljene deželne samouprave. Izpolnitev svarajističnega programa v sedanjem trenutku pa ne bi pomenila samo katastrofe za Britanijo, ampak za Indijo samo. Anglija opozarja na Kitajsko, kjer kljub republikanski ustavi vlada popolna anarhija, dasi ima dežela staro kulturo, enoroden narod, en jezik in eno vero. Indija, prepuščena sama sebi, pa se pogrezne v stokrat hujšo zmešnjavo, uniči svoje blagostanje in postane plen sosedov, ki preže nanjo. Angleška vlada izjavlja, da s svojim stališčem ne varuje samo britanskega »commonwealth«, ampak tudi bodočnost indskih narodov, ki se ne smejo žrtvovati nepočakanim in nevzgojenim svarajističnim inteligentom. Ko Indija pokaže, da je za popolno samovlado zrela, jo tudi dobi.

To stališče ima seveda še globlje temelje. Delavska vlada je prevzela dedščino »Foreign Office« v času, ki je zelo kritičen in kjer treba bolj kot kdaj čuvati moč Anglije. Francija, Italija, Rusija, Japonska — vse kažejo neka stremjenja, nevarna angleškemu interesom in ta stremjenja iščejo oporne točke ne na kontinentu, ampak v kolonijah: v Afriki, Aziji, Avstraliji. Tako mora Anglija kljub svoji miroljubnosti voditi dalje politiko svojega imperializma proti tujim imperializmom. To kažejo množestveni dogodki zadnjih dni, od katerih tvori indijski problem samo en del.

Režim sramotnih dejanj.

Generalna direkcija državnih železnic v Belgradu je včeraj dne 29. februarja telefonično odredila, da ljubljanska direkcija uslužbenec bivšega inšpektorata državnih železnic v Ljubljani ne sme do nadaljnjega izplačati plače 1. marca.

To se da tolmačiti samo tako, da se hoče s 1. marcem reducirati precejšnje število uslužbenecv in da ne bi ti reduciranci dobili plače za marec, mora čakati nedoločen čas okrog 6000 železniških uslužbenecv z družinami na svoje borne prejemke.

Akcijski odbor ročnih in duševnih delavcev je snoči odposlal predsedništvu vla-

de in narodne skupščine ter železniškemu ministrstvu naslednjo brzojavko:

»Najodločnejše protestiramo proti nečuvnemu ukrepu generalne direkcije državnih železnic v Belgradu radi ustavitve izplačila uslužbenecv za prvi marec.«

Ta ukrep je izzval med vsemi železničarji upravičeno razburjenje, ki ima lahko nepričakovane posledice. Pozivamo odgovorne činitelje, da izplačilo nemudoma odredijo.

Akcijski odbor ročnih in duševnih delavcev.

Nesprejemljive zahteve Italije.

OFICIJELEN KOMUNIKAT O TRGOVINSKIH POGAJANJH Z ITALIJO. — ODLOČEN NASTOP JUGOSLOVANSKEGA KLUBA. — DRUGI SPE.

Belgrad, 29. febr. (Izv.) O dosedanjem poteku pogajanj med Italijo in našo državo je bilo danes zvečer izdano sledeče poročilo o sporazumu med obema delegacijama: »Povodom v nekaterih belgrajskih listih objavljenih vesti o razpravi na sejah ekonomske konference smo pooblašteni izjaviti, da take informacije ne odgovarjajo resnici ali pa so tendenciozne. Pogajanja z Italijo se razvijajo normalno in obe delegaciji nadaljujeta svoje započeto delo z uspehom in v zelo prijateljskem duhu. Dosežen je sporazum v mnogih točkah programa, ki je predmet razprave vseh treh sekcij. Italijanska delegacija se že nekaj tednov nahaja kompletno v Belgradu in sedaj se pričakuje v delegacijo še svetnik Lucio, ki je bil dosedaj bolan in je že zdrav in javlja, da bo dopotoval 4. marca. Njegova odsotnost ni niti malo motila uspeha dosedanjega dela. Povodom vesti teh listov naj se občinstvo ne vznemirja, ker niso s kompetentnih strani.«

Kljub temu optimističnemu poročilu stvari ne stojijo tako dobro. Naše informacije iz popolnoma zanesljive strani namreč trdijo, da je v pogajanjih z Italijo nastopil zastoj vsled zelo pretiranih in nesprejemljivih zahtev, ki so principiellne važnosti. So to predvsem sledeče italijanske zahteve: Italijani zahtevajo glede plasiranja svojega kapitala v naši državi potom delniških družb in potom sličnih ustanov popolno svobodo, popolnoma iste pravice, kakor jih imajo naši državljani. Dalje zahtevajo popolno prostost glede naseljevanja italijanskih državljanov v naši državi. Ta zahteva je zelo težka, ker bi se v tem slučaju priselili k nam Italijani, ko že domačini nimajo dela. To bi seveda značilo popolno uničenje domačega delavstva. Težke se tudi zahteve Italijanov glede izvoza industrij-

skih predmetov v našo državo in glede uvoza sirovin iz naše države v Italijo.

Če bi se sprejele italijanske zahteve, kar se bo brez dvoma zgodilo, bo to pomenilo občuten udarec industriji in trgovini, pa tudi konsumentu, ker bi se s prostim izvozom sirovin iz naše države, kakor zahtevajo Italijani, brez dvoma podražile vse potrebščine. Glede industrije bi v slučaju samo delnega sprejetja italijanskih zahtev zelo trpela kemična, manufakturna in deloma usnjarska industrija. Vsa ta vprašanja so velike, dalekosežne principiellne važnosti, kajti trgovinska pogodba z Italijo bo prva po vojni definitivno sklenjena pogodba te vrste med našo in kako tujo državo in bo torej položila temelje naši splošni gospodarski in trgovski politiki. Vsako sprejetje pretiranih italijanskih zahtev bo naraven preudarec za predstoječo pogodbo z drugimi državami.

Gotovo je, da se tudi Češkoslovaška kot dobra naša zaveznica, slovanski bratski narod, ne bode zadovoljevala z manjšimi koncesijami, kot jih bodo dobili Italijani. Kjer pa sta dva prijatelja, jih v takih slučajih pride še več in naša država bi bila izročena na milost in nemilost v eksploatacijo takih prijateljev. V interesu vseh krogov je, da preprečijo vsako popuščanje, o katerem se v Belgradu že kažejo prvi znaki. Pripomnimo, da so od vseh parlamentarnih krogov edino poslanci Jugoslov. kluba z vso energijo nastopili proti tej nevarnosti in dnevnemu interveniranju na merodajnih mestih. Povsod so predložili obširne spomenice in predloge. Zadeva je tembolj pereča, ker se carinski cenovniki niso predhodno predložili parlamentu, temveč se sedaj na hitro roko izdelujejo. Tudi proti temu so poslanci Jugoslov. kluba na pristojnih mestih uložili proteste.

Pašić išče izhoda iz položaja.

Izmišljene radikalne vesti. — Nesramne zahteve Italije.

Belgrad, 29. febr. (Izv.) V zadnjem času se zelo množe obiski posamičnih ministrov na dvoru. Tako je bil sinoči na dvoru g. ministrski predsednik Nikola Pašić, danes pa ministra Vujičić in Srskić. Vse te avdiencije se spravljajo v zvezi s težkim položajem, v katerem se nahaja režim Nikole Pašića. Ta težavni položaj bi radi radikalni na vsak način prikrili in skušajo lansirati v javnost vest o potrebi široke koncentracije z ozirom na — zunanje politični položaj. S tega stališča je treba gledati na naravnost senzacionalno vest o nekakih pripravah Bolgarov. Gotovo je, da današnji radikalno-turški režim v inozemstvu ne uživa nobenega kredita. To se najbolje vidi pri sedanjih pogajanjih z Italijani. Zahteve Italijanov, o katerih poročamo na drugem mestu, se označujejo v vseh krogih kot direktno nesramne. Radikali sondirajo teren na vse strani. Vendar so vsi ti njihovi pozikusi ostali brez vsakega uspeha. Intriga za intrigo se vrsti.

Zakon o odkupu južnih železnic.

Belgrad, 29. febr. (Izv.) Danes zvečer sta minister železnic in minister zunanjih

zadev predložila projekt zakona o odkupu južnih železnic z ozirom na 29. marca 1923 sklenjeno konvencijo o administrativni in tehnični reorganizaciji prog društva Južne železnice. V tem zakonskem projektu se zahteva od parlamenta potreben kredit, da se z ozirom na člen 320 trianonske mirovne pogodbe odkupijo na teritoriju kraljevine SHS se nahajajoče proge, kakor tudi privatno premoženje nepremičnine in humanitarni fond, ki so bili last Južne železnice. V pismu, ki je priključeno temu zakonskemu projektu, obrazložujeta ministri svoj zakonski projekt s potrebo organizacije čimprejnjega prometa v skladu s prometom na drugih železnicah, da je popoln prehod Južnih železnic potreben radi zabranjevanja štrajkov.

Trgovinska pogajanja z Italijo.

Belgrad, 29. febr. (Izv.) Danes popoldne se je vršila seja tretje sekcije delegacije za trgovinsko pogodbo med Italijo in našo državo. Seja se je vršila od 17 do 20. in so ji prisostvovali od naših delegatov dr. Rybář, Derocco in Subotić, od Italijanov Belli, Brocchi, Maltex in Carducci. V načelu je bilo sprejetih 12 članov železniške konvencije izvešeni nekoliko manjših sprememb, ki pa so bile po kratki debati tudi sprejete. Kot podlaga za razpravo služi konvencija v splošnih železniških vprašanjih, ki je bila sprejeta in izdelana sporazumno 1. jan. 1923. leta v Rimu. Na prihodnji seja sekcije, ki se bo vršila v ponde-

ljek, se bo nadaljevala razprava o tem projektu in o drugih železniških projektih.

KULUK ALI STRAH PRED LASTNIM DETETOM.

Belgrad, 29. februarja. (Izv.) Ze za 8. sejo je bil na dnevni red stavljen odgovor ministra notranjih zadev na vprašanje poslanca dr. Hohnjeca glede kuluka (tlače) in njegovega (ministra) čudnega postopanja napram občinam v Sloveniji, ki so sklenile proteste proti kuluku. Ta zadeva je stavljena na dnevni red tudi za jutrišnjo sejo, ker dosedaj ni bil minister notranjih zadev nikdar prisoten in ni mogel dati odgovora. Iz tega dejstva se ravno vidi, kako je to vprašanje poslanca Hohnjeca radikalni vladi neljubo.

POLJEDELSKI MINISTER SE UDAJA.

Belgrad, 29. febr. (Izv.) Pred prehodom na dnevni red na današnji seji narodne skupščine je predsednik prečital protest poslanca Sušnika in tovarišev proti nemarnosti vladne večine v odboru za proučevanje zakonskega predloga za po povodnji v Sloveniji oškodovane. Z ozirom na ta protest se je poljedelski minister izgovarjal, češ da je bila seja sklicana za sredo in ne za četrtek. Hkrati je obljubil, da je pripravljen udeleževati se seji tega odbora.

Narodna skupščina.

MILOŠČINE. — GOVOR POSL. ŠKULJA O DRŽAVNIH DOLGOVIH, PREDVOJNIH AVSTROOGRSKIH DOLGOVIH IN IZPLAČEVANJU 20 % BONOV OD KOLKOVANIH BANKOVCEV.

Belgrad, 29. febr. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji narodne skupščine se je pričela specialna razprava o proračunu. Pred prehodom na dnevni red je minister za socialno politiko odgovarjal na vprašanje, kaj je s takozvano milostinjo, t. j. penzijo vdovam onih uradnikov, ki še niso dosegli polnega zakonitega roka, ko so umrli. Minister za socialno politiko je citiral tozadevne rešitve še iz Zvezanih časov, ko je vsa zadeva bila popolnoma zavržena in je ostalo nešteto prošenj nerešenih. Vendar zadeva pod sedanjim režimom ni prišla naprej in uboge vdove in sirote še nadalje čaka, kdaj se jim bo izplačala malenkostna pokojnina.

Na dnevnem redu je proračun vrhovne uprave. Pri tej priliki je v imenu Jugoslov. kluba govoril poslanec Karl Škulj, ki je izvajal:

Vzporedno z razpredelbo izdatkov in dohodkov države za proračunsko leto 1924. bi morala biti narodni skupščini predložena tudi poročila o vseh državnih dolgovih. Tega vlada ni storila. Nam ni predložila seznama državnih dolgov in tudi ne bo nastopila parlamentarna kontrolna komisija za državne dolge, ker pri nas ta institucija sploh ne obstoja. Imamo sicer v parlamentu o vrhovni državni upravi nekaj seznam državnih dolgov, ki pa niti oddaleč ne zadošča in ni točen. Navajajo se imena dolgov, obresti. Nobene jasnosti ni glede kapitala in višine obresti, niti že glede odplačanih dolgov. Vse državne dolge predvojne Srbije plačujemo tudi mi prečani, ne vemo pa dosedaj, koliko znašajo predvojni in vojni dolgi Srbije. To je treba brez dvoma končno že ugotoviti. V sanžermen-ski pogodbi je določeno, da Srbija prevzame tudi en del predvojnih dolgov stare avstrijske države. Mi o tem nimamo nobenega poročila, kako je s temi dolgi, ki smo jih prevzeli od avstroogrške monarhije. V teh državnih dolgovih bivše avstroogrške monarhije je obsežno velikkansko narodno premoženje. Poročilo iz leta 1905 nam pove, da so takrat avstroogrski dolgi znašali do deset milijard kron, pri razsulu Avstrije pa trinajst milijard predvojnih kron. Na naše ozemlje odpade 1 in pol odstotka. To je velikkansko narodno premoženje. Dotični papirji so bili še žigosani, ali kako stoji ta zadeva, do danes še nimamo nobenih poročil. Ni niti ene občine, ki bi ne imela teh vrednostnih papirjev. Različne obligacije, ki so deloma v rokah posameznih posestnikov in juridičnih oseb, tvorijo veliko premoženje ali vsled nemarnosti naše vlade in še bolj radi tega, ker ne izpolnjuje po mirovni pogodbi naloženih pogodb, ne predstav-

Izjajo ti vrednostni papirji tega, ker se bo ni ne izplačujejo. Mi smo v našo novo državo prinesli davčno moč in veliko narodnega premoženja. Če že ne iz ljubezni, temveč vsled pravice bi moralo obveljati načelo, da se nas ne samo ne sme izkoriščati, temveč da se nam da to, do česar imamo pravice. Če mi pomagamo Srbom plačevati njihove velike predvojne in vojne dolgove, potem lahko zahtevamo isto stvar za nas.

Poslanec govori nadalje o velikanskih svotah, ki jih naši ljudje plačujejo v davkih državi. Nato pa preide na vprašanje vojnih dolgov. Na ureditev te zadeve nihče ne misli v Belgradu. Čehoslovaška, Italija in druge nasledstvene države so že zdavnaj avstroogrške vojne dolgove uredile. V Belgradu pa imajo na take zahteve samo občitanje avstrijskega patriotizma. V Belgradu nočejo razumeti, pod kakimi pogoji smo živeli v Avstriji. Sodišča so jemala strofarni denar in ga metale v avstrijske vojne dolgove. Toda še danes nimamo prav nobenega načrta, kako spraviti to stvar v red. Nasproti temu pa je v proračunu določena vojna odškodnina Srbom. Govornik v podrobnostih razvija načrt o potrebi likvidacije tega vprašanja in povrnitve vojnega posojila.

Nadalje preide govornik na 20 odstotne bone, ki smo jih plačali prečani ob priliki kolkovanja avstroogrskih bankovcev. Tudi ta stvar jasno kaže, kako režim na eni strani razmetava denar, na drugi strani pa na vse načine pritiska in izmolkava.

V podrobnostih poslušne našteva še nekatere take tipične slučaje in stavlja sledeč predlog: Ministrstvo financ se pooblašča, da izplača račun bonov ob priliki kolkovanja avstrijskega denarja. V to svrhu se odreja za bodoče proračunske leto 1924-25 dvajset milijonov dinarjev iz rezervnih kreditov. Izplačuje naj se najprej siromašnim državljanom, potem občinam, cerkvam in po vrsti vsem onim, ki plačujejo manj kakor 100 Din neposredne davka. Izplačila teh bonov bi se izvršila v etapah. Prva etapa v letošnjem, druga pa na naslednjih proračunih.

Poslanec izjavi, da z ozirom na tak proračun in z ozirom na to, da so večkrat nekateri oddelki finančnega ministrstva izkazali večje dohodke, kakor so bili predvideni, je pač mogoče, da finančno ministrstvo ta prelog sprejme in ga realizira. S tem proračunom ne bo nanovo obremenjen, marveč bi g. finančni minister to svoto lahko izplačal, kakor rečeno, iz rezervnih kreditov, ki znašajo 120 milijonov dinarjev. Mislim, da boste nam prečanom toliko naklonjeni, da boste sprejeli moj predlog in da boste začeli spravljal vprašanje s sveta. Bodite prepričani, da vam bo naš narod hvaležen, ako to storite. Jaz upam, da bo minister ta moj predlog sprejel in uvažal. (Predsednik Ljuba Jovanović: Gospod poslanec, prosim Vas, to so predlogi, ki spadajo v finančni zakon, ne pa v razpravo o vrhovni upravi.) Poslanec Škulj nadaljuje: Gospod predsednik, ako govorim o drugih predlogih, zakaj se ne bi dotaknil teh vprašanj in zakaj se ne bi sprejel predlog, ki sem ga pravkar stavljal? Jaz mislim, da je moj predlog v zvezi z drugimi predlogi. (Predsednik Ljuba Jovanović: Mi nimamo ničesar proti temu, ako govorite o tej stvari, prosim, da nadaljujete svoj govor.) Poslanec Škulj nadaljuje in ponovno zahteva, da se ti predlogi uvažujejo. Nadalje govori o vprašanju penzije in kritizira v tem način postopanja vlade in s ponovnim apelom na vlado, da njegov predlog upošteva, končuje svoj govor ob burnem aplavzu. Po njegovem govoru je nastopilo še več

govornikov. Ob 18. uri je bila seja prekinjena.

POPOLDANSKA SEJA.

Belgrad, 29. februarja. (Izv.) Danes popoldne se je vršila seja narodne skupščine in sicer je bila na dnevnem redu konvencija o prosti coni v solunskem pristanišču. Po kratkem govoru ministra Ninčiča je bila dana beseda demokratu Šumenkoviću, ki se je pri tej priliki ponovno dotaknil znanega perečega orientskega vprašanja in nato se je prešlo na glasovanje. Ta konvencija je bila soglasno sprejeta. Glasovalo je 140 poslancev. Seja je bila na to zaključena in prihodnja napovedana za jutri zjutraj. Na dnevnem redu je nadaljevanje debate o proračunu vrhovne kontrole.

ALBANIJA — REPUBLIKA.

Rim, 29. februarja. (Izv.) Kakor poročajo listi iz Bari, izgleda, da bodo proglašili v Albaniji republiko.

DOPOLNILNE VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

London, 29. februarja. (Izv.) V volivnem okrožju Burnley je sedanjim ministrom notranjih zadev Henderson izvoljen s 24 tisoč 171 glasovi proti konservativcu Campfu, ki je dobil 17.534 glasov.

PREOSNOVA TURŠKE VLADE.

Angora, 29. februarja. (Izv.) Parlament je sklenil, da bo proračun odklonil, ker upajo, da bo na ta način mogoče preobrazba kabineta.

Beleške.

Slovenci in trgovska pogodba z Italijo. Pod naslovom »Sami konstatirajo svojo nesposobnost« piše včerajšnje »Jutro«, da 21 »klerikalnih tigrov«, ki nosijo odgovornost za vse politične dogodbe v naši pokrajini (?) ni bilo v stanu doseči, da bi sedel vsaj en Slovenec v oni komisiji, ki ima sklepati laško-jugoslovansko trgovsko pogodbo. »Jutro« hoče dokazati na podlagi te ugotovitve, ki mimogrede povedano ne odgovarja dejstvu, da so poslanci SLS brez vsake moči in brez veljave. — Na to »Jutrovo« trditev naj zadošča le kratek odgovor. Prvič 21 »klerikalnih tigrov« v centralnem parlamentu, ki ga »Jutro« brani in zagovarja kot levinja svoje mlade, ne pomeni toliko kot 51 demokratičnih levov, med katerimi sedi tudi poslanec za mesto Ljubljano g. prof. Reisner. Kaj pa je dosegel ta gospod kot član 51 članskega kluba? Ali ni demokratska stranka več državna stranka, to je stranka za celo državo, kakor to vedno naglašajo »Jutro«? Če je temu tako, kar »Jutro« vedno trdi, zakaj se demokratski klub, ki šteje 51 »levov«, pod vplivom slovenskega poslanca, ki je tudi član demokratskega kluba, ne postavi za pravice in za koristi Slovenije? Z 51 »levom« se da pač več doseči kot z 21 »tigrom«, ali mar ne? Pri teh 51 »levih« nismo videli niti iniciativnosti. Kdaj smo slišali, da se je g. Reisner pobrigal v svojem klubu, kjer sede tudi prečani, da bi klub započel kako akcijo pri sklepanju trgovinske pogodbe z Italijo? Drugič vprašanje odgovornosti. Mi smo že nešteto krat ugotovili, da nosi odgovornost le tisti, kdor ima moč! Kdo pa ima moč v naši državi? Ali jo ima 21 »tigrov«? Kakšno moč naj imajo slovenski SLS pripadajoči poslanci proti 300 drugim poslanecem? Oni so velika manjšina, ki pač lahko pripoveduje in dopoveduje in dokazuje, kako bi moralo biti to in ono urejeno, ne more pa nič odločilnega ukreniti, ker odločilnim ukrepom slovenske parlamentarne delegacije nasprotuje tista centralistična ustava, ki daje vso moč in z močjo vred tudi vso odgovornost Belgradu. Te moči pa

Belgradu niso dali poslanci SLS, ampak ravno gospodje iz »Jutrove« okolice, ki so glasovali za centralizem. Zato naj »Jutro« raje ne vprašuje, kdo je danes odgovoren za politične dogodke v Sloveniji, ampak naj raje vpraša, kdo je odgovoren, da je slovenska parlamentarna delegacija (pa najsi pripada tej ali oni stranki) popolnoma brez moči! Odgovor na to vprašanje bo »Jutru« tudi pojasnil, kdo je danes odgovoren, če Slovenci danes v raznih komisijah niso zastopani kakor bi to bilo potrebno.

»Avtonomist« je zadnje čase začel z demagogijo v velikem stilu. Ker vsaka demagogija rabi koga, da ga s pomočjo nadlicitiranja pretruma, si je »Avtonomist« v to svrhu izbral za tarčo SLS. Zato brska po »Slovenec« in v njem išče dlake v jajcu, da jo privleče na sonce in se predstavlja svetu za največjega radikala. Če smo mi avtonomisti, mora »Avtonomist« biti nadavtonomist, mora pač »Avtonomist« biti za tri, ako ne bo sčasoma morebiti celo za štiri ali pet ali šest. Mi smo 16. t. m. konstatirali, da smo na podlagi avtonomističnega ustavnega načrta Jugoslovanskega kluba, kateri je »Avtonomist« znan že od leta 1922., za eno državo Jugoslavijo, v kateri naj šest pokrajin uživa zakonodajno avtonomijo, kar je praktično istovetno s avtonomijo slovenskega in hrvaškega naroda. »Avtonomist« se do zadnjega časa ni nad tem nič izpodtikal; nasprotno si je avtonomistični program od SLS izposodil in ga postavil na čelo lista: »Kaj hočemo? Lastno zakonodajno na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva« — Zdaj naenkrat pa je iznašel geslo: »Človečanstvo — Slovenstvo — Federacija — Republika« in se zaganja v SLS, češ da se je ona izpremenila, medtem ko se je očitno izpremenil — »Avtonomist«! Kdaj pa je SLS bila za tri države, ki naj bi bile medseboj samo pogodbeno zvezane? V katerem programu SLS to stoji? Pa tudi v »Avtonomistu« tega prej ni bilo, dokler niso izvestne osebo-politične ambicije zapeljale »Avtonomista« do tega, da je slovenski avtonomistični program izpremenil v radičevski trodržavni republikanizem. Ako je pa »Slovenec« zapisal, da za tako trodržavno konfederacijo niso še dani nujni predpogoji, je trdil le to, kar je za vsakega treznega, realnega in z dejanskimi razmerami računajočega človeka jasno. Če se sčasoma ti pogoji ustvarijo, pa nadaljnji razvoj avtonomije ni izključen niti ga bo SLS preprečevala. Razlika med stališčem SLS in sedanjim stališčem »Avtonomista« je ta, da SLS noče izpostaviti z demagoškimi in v sedanjih razmerah absolutno neizvedljivimi zahtevami življenjskih interesov slovenskega ljudstva nevarnosti in riskirati avtonomije sploh, ki je dosegljiva — dočim »Avtonomist«, ki vse to dobro ve, v interesu svojih posebnih ambicioznih namenov skuša zbuhati z demagogijo nerazodne instinkte in k avtonomističnemu političnemu ognjišču pristaviti svoj lonček, da skuha v njem svojo ekstra-župico. Zdi se nam pa, da ta župica ne bo zavrela, kajti slovensko ljudstvo je že s ostopnožem dokazalo, da se ne vseje na nobene demagoške limanice in rajске obljube časti in mandatov željnih politikov.

Zavijanja, nedostojnega resnega lista, se poslužuje »Avtonomist«, ko skuša v našem listu najti besed, da se nanje vseje in potem dokaže, da je on večji Slovenec od vseh drugih. Mi smo nekoč zapisali, da je glavno vprašanje za nas kot Slovence, ki imamo svoje osobitosti, da dobimo svojo samoupravo. Da je s to samoupravo mišljena zakonodajna avtonomija, o tem nihče ne dvomi razum »Avtonomista«, ki dela to seveda iz zlobnosti. Zloben namen pa tiči tu-

di v tem, da je ta list zagnal velik šum, ker smo ob tej priliki rekli, da naj se demokracija preprija, če se že hočejo, ali smo Slovenci narod ali pleme ali bogveščakaj, kajti na podlagi teorij ne bodo naše politične zahteve nič rešene; rešene bodo, če si priborimo lastno zakonodajno avtonomijo, s čemer je naš nemoten posební narodni razvoj najbolj zagotovljen. Vsak lojalni človek je to našo notico tako razumel in spričo našega doslednega, vedno poudarjanega stališča tudi drugače razumeti ni mogel — samo »Avtonomist« seveda ne, ker se oprijemlje bilke, da v radikalizmu prevpije vse druge kakor dela to vsak pristni demagog.

Srečko Mejak, davčni upravitelj:

Davčne kontne knjige.

V »Slov. narod« št. 44 z dne 22. februarja se je nekdo spravil na davčne kontne knjige. Zadeva ni toliko važna za širše občinstvo, zadeva zgolj interno uradovanje davčnih uradov, zato se mi ne zdi javno razpravljanje tega vprašanja v političnem dnevniku za primerno. Razprava v tem vprašanju naj bi se vršila v strokovnem listu »Naš glas« ali v »Posledki službe«. Članek je spisal gotovo eden izmed davčnih uradnikov, kateremu ne prijajo kontne knjige ter ga podtaknil pod krinko lajka. Da se ne bi javnost po nepotrebnem begala, boderu nekoliko ovrednotitve člankarja.

Sistem kontnih knjig je bil vpeljan radi poenostavitve uradovanja, to je, da se zmanjša delo in da se dobi večja preglednost o davkoplačevalcih. Vsak davkoplačevalec dobi samo en konto, v katerega se mu vpišujejo vsi davčni predpisi na raznih davčnihah. Po prejšnjem sistemu je imel vsak davčni zavezanec toliko kontov, kolikor davčnih predpisov je imel v raznih občinah in na raznih davkih, ker so bile knjige napravljene po davčnih vrstah in davčnih občinah. Niso bili redki, ki so imeli nič več kot 10 raznih kontov. Po sedanjem sistemu dobi vsaka stranka lahko takoj pojasnilo o davčnem predpisu, ako so knjige sestavljene po navodilih finančne delegacije. Po prejšnjem sistemu ga ni mogla takoj dobiti, ako ni sama navedla vse podatke po plačilnih nalogih. Kje je tedaj večja preglednost ali sedaj ali pa kot je bilo prej?

Predpisi raznih davkov se vpišujejo v posamezne razpredelke, vplačila pa samo v eno rubriko. Pisec članka navaja, da stranke ne morejo dobiti točne slike o vplačanih davkih. Za stranko je popolnoma irelevantno, kako davčni urad zaračunava na račun vplačane zneske. Davčna zapadlost se je v naši državi v toliko izpremenila, da so se vsi davčni termini po avstrijskem sistemu odpravili, in zapadejo vsi davki skupno četrtletno v vplačilo. Izjema, kot rentnina od zavodov, ne dela nobene težave, ako se v knjigi zapadli termin označi. Slučajev, da bi stranka zahtevala način zaračunavanja, ni, in ako bi katera iz kapricev zahtevala, se ji pri dobri volji tudi lahko ustreže.

Trditve, da se izpiski davčnih kontnih knjig v posameznih letih medsebojno ne vjemajo, je namenoma zavita, da bega občinstvo. Sam pojasnjuje, da se iztirjavo še nepredpisani davki po izmeri prejšnjih let. Strankam se pri izstavljanju izpiskov iz knjig mora pojasniti, da se že vplačani davek ni predpisal definitivno. Sistem kontnih knjig nima pri tem nič opraviti, kajti vsak drug sistem ne bi tega zboljšal, ker, kar ni predpisano, to se v knjige definitivno ne vpiše.

Pisec članka sam hvali enostavnost in lepoto kontnih knjig, kar pa velja samo za manjše urade. Nasprotno je res, da so ravno za večje urade praktične, ter so iste zelo razbremenile uradovanje.

Nekaj ima pisec članka prav. Toži, da knjige razpadajo. Nobena stvar ni večna, najmanj pa papir. Kdor je navajen na red in snago, bo tudi kontne knjige obdržal v porabnem stanju.

Edmund About:

51

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

(Dalje.)

In sam zase sem sklepal, da se je rop izvršil brez velikega odpora.

Čibudžija se je vrnil z zavojčkom obvez in steklenico z nekim rumenim mazilom. Kralj je obvezal moji nogi kot človek, ki je temu vajen, in takoj sem začutil veliko olajšavo. Hadži Stavros je bil v tem hipu lep predmet psihološkemu študiju. Bilo je prav toliko grozovitosti v njegovih očeh kot neznosti v njegovih rokah. Tako polahko je ovijal trak okoli mojih nog, da sem komaj čutil; toda njegov pogled je glasno govoril: »Kako rad bi ti zadržnil vrv okoli vratu! Vbadal je šivanko tako ročno kot kaka ženska; toda s kakšnim veseljem bi mi bil zabodel svoj handžar v sredo telesa.

Ko je bila stvar končana, je stegnil pest proti morju in rekel z divjim tuljenjem:

»Jaz torej nisem več kralj, ker ne smem nasiti svoje jeze! Jaz, ki sem vedno poveljeval, ubogam na eno grozljivo. On, pred katerim se je treslo milijon ljudi, se boji! Gotovo se bodo bahali; pripovedovali bodo to celemu svetu. Kako naj prisilim k molku te klepetave Evropejce! Končano je! Zakaj sem se oženil? Ali sme imeti mož kot jaz otroke? Rolen sem, da sekam voja-

ke, ne pa da zibljem mlade deklice. Grom nima otrok; kanon nima otrok. Če bi jih imeli, se ljudje ne bi več bali strele in kroglice bi ostale na cesti. Ta John Harris se lahko norčuje iz mene! Kaj če bi mu napovedal vojsko! Če bi zavzel njegovo ladjo z naskokom! Napadel sem jih veliko v času, ko sem bil morski razbojnik in briga me dvajset kanonov. Toda moja hči takrat ni bila na krovu. Drago dete! Vi jo toraj poznate, gospod Herman! Zakaj mi niste povedali, da stanujete pri Kristodilu? Ničesar ne bi bil zahteval od vas; na mestu bi vas bil izpustil iz ljubezni do Fotini. Saj hočem, da se nauči vašega jezika. Ona bo nemška princezinja danes ali jutri. Ali ne bo zares lepa princezinja? Toda kaj mislim! Ker jo poznate, boste prepovedali vašemu prijatelju, da ji stori kaj žalega. Ali imate srce, da bi mogli gledati solze v njenih očeh? Ničesar vam ni naredila, nedolžno dete. Če naj kdo trpi za vaše bolečine, sem to jaz. Povejte g. John Harrisu, da ste si ranili noge na poti; potem naredite z menoj, kar hočete!

Dimitrij je ustavil to besedno povodenj: »Hudo je,« je rekel, »ker je gospod Herman ranjen. Fotini ni varna sredi teh nevernikov in dobro poznam gosp. Harris: vsega je zmožen!«

Kralj je stisnil obrvi. Dolžitve zaljubljenca so stiskale očetoško srce. »Hodite,« mi je rekel, »jaz vas ponesem; počakali boste v kaki vasi na konja, voz in posteljo;

preskrbel bom, kar rabite. Toda povejte mi še danes, da ste prosti in prisezite mi na glavo svoje matere, da nikomur ne boste pripovedovali tega, kar sem vam danes naredil!«

Nisem vedel, kako bom prenašal težave potovanja; toda vse se mi je zdelo boljše kot družba mojih krvnikov. Bal sem se, da ne nastane nova zapreka med menoj in mojo prostostjo. Rekel sem kralju: »Odidimo! Prisegam pri vsem, kar je najsvetejšega, da ne pade las z glave tvoje hčerke.«

Dvignil me je na svoje roke, me vrgel na ramo in stopil po stopnicah v svoj kabinet. Cela tolpa je tekla pred njim in nam zaprla pot. Mustakas, svinčeno siv kolerik, mu je rekel: »Kam greš? Nemec je vrgel čar v tvojo jed. Vsi trpimo kot obsojenci v peklju. Poginili bomo po njegovi krivdi in hočemo, da umrje pred nami.

Padel sem z viška svojih upov. Dimitrijev prihod, previdno Harrisovo vmešavanje, Hadži Stavrosova sprememba, ponižanje te ponosne glave ob nogah svojega ujetnika, vsi dogodki, nakopičeni v četrt ure so mi zmešali glavo; pozabil sem že preteklost in brez glave sem se vrgel v prihodnost.

Ko sem videl Mustakasa, sem se domislil strupa. Čutil sem, da prinese vsako minuto nov žalosten dogodek. Oklenil sem se kralja gora okoli vratu in ga silil, da me brez odloga odnese proč: »Za tvojo čast

gre,« sem mu rekel. »Dokaži, tem obsedenem, da si kralj! Ne odgovarjaj; besede so nepotrebne. Stopajmo preko njihovih trupel. Niti sam ne veš, kako potrebno ti je, da me rešiš. Tvoja hči ljubi Johna Harrisu; to vem prav dobro, sama mi je priznala!«

»Počakaj,« mi je rekel. »Najprej pojdimo naprej; govorili bomo potem.«

Postavil me je mehko na zemljo in tekla s stisnjenimi pestmi v sredo tolovajev. »Znoreli ste!« je vpil. »Prvi, ki se dotakne milorda, bo imel opraviti z menoj. Kakšen čar naj bi bil vrgel? Jaz sem jedel z vami; ali sem kaj bolan? Pustite ga, da odide; to je pošten mož; moj prijatelj!«

Naenkrat je spremenil obraz; njegove noge so klecale pod težo njegovega telesa. Vsedel se je k meni, se nagnil k mojemu ušesu in mi rekel bolj žalostno kot ježno: »Neprevidnež! Zakaj mi niste povedali, da ste nas zastrupili!«

Prijel sem kraljevo roko; bila je mrzla. Zila mu je bila neenakomerno; njegov mramornati obraz se je pokril z rjavkasto barvo. Pri tem pogledu me je moč popolnoma zapustila in čutil sem, da umiram. Ničesar več nisem smel pričakovati na tem svetu. Ali nisem obsodil samega sebe, ko sem ubil edinega človeka, ki je pričakoval koristi od moje rešitve? Pobesil sem glavo na prsi in ostal sem nem pred mrzlim in sivkastim starcem.

(Dalje sledi.)

nju, saj se ne rabijo več kot dve leti. Istina je, da je papir izvrsten in se knjige lahko dolgo časa uporabljajo, ako se primerno zvežejo in se nanje pazi.

V celotnem službovanju čujem prvič, da se stranke pritožujejo, da se davčne knjige napačno vodijo. Javnosti je vseeno, kam in kako se davki vpisujejo, samo da vplačajo pravilno. Tožijo le, da so se jim odvzeli plačilni nalogi, kateri so jim služili za kontrolo pravičnega zaračunavanja. Predpis pa vseeno lahko kontrolirajo, ako v predpisanem roku vpogledajo v razstavljene predpisne sezname.

Če je pisal članek lažij upam, da mu bo to pojasnilo zadostovalo, če ga je pisal strokovnjak, naj se s polnim imenom oglasi v strokovnem listu, ako hoče ovreči moje trditve.

Seja vodstva SLS.

V ponedeljek 3. marca ob pol enajstih se vrši v dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani seja vodstva Slovenske ljudske stranke.

Dnevni red: 1. Poročilo načelnika o političnem položaju. 2. Slučajnosti.

Dr. Anton Korošec,
t. e. načelnik.

Dopisi.

Murska Sobota. Ko je mažarskim grofom odklenkalo, se je sreča nasmejala marsikomu drugemu. K nam je prišel mesto grofa Szaparyja samostojni in radikalni »baron« Jelovšek iz prelepe Savinjske doline. Tega upravitelja zavida lahko vsak ljubljanski dvorni svetnik. In prav je tem dvornim svetnikom! Kaj pa so študirali 12 in ne vem še koliko let! Sole in diplome in še druge take afektirane reči so nič — za klobukom je treba imeti zakrivljeno pero in pa pamet, na nosu pa ščipalnik; pa je človek gospod in se vozi v London; kadar pa gre dopoldne na pljučka v gostilno, ne pride peš tistih 600 korakov, nego prijezdi kakor sam Napoleon. »E-e, per moj duš!« Pa so začeli nekaj sitnariti okoli uprave Szaparyjevega veleposestva. Pravijo, da g. Jelovšek, upravitelj veleposestva in redni član NRS, nima pravice, da bi si naročil pri svojem logarju dva para »helcerov« za škornje, 2 para za čevlje, pa okvire za slike, kar vse skupaj je vredno par tisoč kron. Prišel je celo mož, ki se je pritožil, da je naročil g. Jelovšek oktobra 1921 pri njem 60 kg težkega prešiča, ki ga je v intimni družbi v Mačkovičih povzli za dragimi prijatelji; plačal pa ga mož ni, ker je ta bil kot uslužbenec veleposestva itak od g. upravitelja Jelovška odvisen. Pa ni g. Jelovšek edini grešnik te vrste. Pri upravi tega veleposestva so možje zelo trgovsko navdahnjeni. Nekaj primerov: Nems Fr. v Tešanovcih je dobil 9 kub. metrov lesa za enega prešiča; Kuhar J. 6 kub. metrov za prešiča; Gorčan M. 11 kub. metrov za prešiča; Rifuper Iv. 15 kub. metrov za prešiča; Obal J. 8 metrov za prešiča; vsi v Tešanovcih; Lah J. v Bogojini 30 metrov lesa za prešiča in silje. Uprava se drži pač primitivnega naravnega trgovskega načela. Ko je n. pr. jemala pri Dobrayu dnevno meso, ga je plačevala z drvmi, ki jih je mesarju na dom postavljala. Kot dobavitelj za drva kaže upraviteljstvo tudi nekoliko zagonečnosti. N. pr. Fürst T., vojna vdova v Črncih, je plačala mehka drva meter za 137 Din 50 par; Lopit J., siromak v Tešanovcih, mehka meter za 125 Din; Vogler v Črncih, trda meter za 90 Din; Švikariš v M. Soboti, trda meter za 50 Din; Peterka Stefan, osebni čevljar naše uprave, je dobil 22 prm. vejevja po 20 Din, drugi isto po 40 Din itd. Trgovci so čudni pri naši upravi, gospodarji tudi. L. 1921. je bilo zasajenih 22.000 smrek in 6000 kom. jesenovca, kar pa je l. 1922. in 1923. uničila vse živina. 70 kat. oralov posekanega gozda bi imeli posaditi, pa pasejo tod živino. — Prepričani smo, da bo g. poslanec Klekl posvetil naši upravi svojo pozornost in poskrbel, da se za zagonečnost dejstva, ki smo jih nekatera navedli, rešijo v zadovoljnost domačega prebivalstva.

Politične vesti.

MISLENJE V HRSS O BLOKU.

Zagreb, 29. (Izv.) Vaš dopisnik se je danes razgovarjal s tajnikom HRSS dr. Krnjevičem o včerajšnji konferenci predsedstva HRSS z dr. Korošcem. Na vprašanje, če se je na tej konferenci končno pretresal program opozicijskega bloka, je dr. Krnjevič odgovoril: Že na zadnji seji federalističnega bloka je dr. Korošek predložil program opozicijskega bloka. HRSS je k temu programu stavila posamezne pripombe, katere so sedaj sprejele tudi SLS, JMO in demokratska stranka, tako da je bilo na včerajšnji konferenci samo konstatirano, da se je dobila programska podlaga za delo opozicijskega bloka. Po poročilu dr. Korošca je razpoloženje v strankah, ki vstopijo v opozicijski blok, tako, da ne more biti niti govora o cepitvi posamezne stranke v slučaju aktivnega nastopa opozicijskega bloka. To se je doseglo na ta način, da se je v programu opozicijskega bloka opustilo vse, kar bi tangiral programatično stališče posameznih strank opozicijskega bloka, povdarilo se je pa vse, kar jih spaja, tako da načelno ni nobena stranka ničesar izgubila.

Na vprašanje, kako bodo nastopali v bodoče, je dr. Krnjevič odgovoril, da so

ravno na včerajšnji konferenci v glavnem razpravljali o nadaljnjem postopanju na podlagi doseženega sporazuma. Tu pridejo v poštev seveda mnogi momenti, ki jih je treba imeti pred očmi. Načelno je sklenjeno, da bo HRSS v najkrajšem času izročila poslanske poverilnice, tako da ne bo nobenih zaprek za prihod v Beograd. Prevladuje prepričanje, da pri verifikaciji ne bo nobenih težav.

Na vprašanje, kdaj se bo zrušila Pašičeva vlada, je dr. Krnjevič odgovoril: Gre samo za ugodno priliko, da se to izvrši. Splošno vlada prepričanje, da bo opozicijski blok dobil volilni mandat in da bo uvedel volitve. Ali bo Nikola Pašić ob priliki izročitve poverilnic podal demisijo in sestavil novo vlado ter eventualno tudi ločil volilni mandat, vse to se je vpoštevalo in so storjeni primerni sklepi.

Dnevne novice.

— Dva županska pončna tečaja priredi »Županska zveza za Slovenijo« tekom prihodnjega tedna. Prvi bo v četrtek, dne 6. marca v Ljubljani za občinske funkcionarje političnega okraja ljubljanskega, drugi pa prihodnjo nedeljo, dne 9. marca v Metliki za občinske zastopnike metliškega sodnega okraja. V Ljubljani bo poučni tečaj na verandi hotela »Union« (kakor zadnji dve leti); v Metliki pa v odnotnem Društvenem domu. Pričetek obeh tečajev ob devetih dopoldne. — Predavala bosta dva višja državna uradnika o raznih poslih občinske kakor tudi splošne javne uprave. Dajala se bodo strokovna pojasnila na razna vprašanja glede uradovanja itd. Predavalo se bo zlasti o važnem vojaškem poslovanju občin. Zato je treba, da se občinski zastopniki v največjem številu udeležijo tega poučnega tečaja. Treba je imeti pred očmi, da je pouka vedno premalo, nikoli preveč. Sam sebi in javnosti škoduje, kdor se iz kakršnihkoli nagibov odteguje pouku.

— Iz Trojan smo prejeli sledečo brzojavko: G. Janez Hrovat, župnik v št. Ožbaltu, je smrtonesno obolen. Sobratom se priporoča v molitev.

— Vrnitev slovenskih rudarjev iz Westfalskega. V domovino sta dospela Leopold Dolinšek in Anton Salamon kot delegata »Zveze Slovencev v Hambornu in okolici«, da poskusita nekaj organizirati preselitev naših rojakov iz Westfalskega v domovino. Interventirala bosta pri naših oblastih, da se dovoli vračajočim se rudarjem prosta vožnja ne le za osebe, marveč tudi za najpotrebnejše pohištvo, — edino premoženje delavcev, katerega si v domovini, ker so popolnoma obubožani, ne bodo mogli pripraviti, — in obiskala bosta različna industrijska podjetja, da se prepričata, koliko naših slovenskih rojakov iz Westfalskega dobi v domovini lahko delo in stanovanje in pod kakimi delovnimi pogoji. Vsa domovina pozdravlja vračajoče se westfalske Slovence ter upamo, da bodo našli v domovini dobra srca in odprte roke.

— Trboveljska premogokopna družba in narodna skupščina. Tožbe, s katerimi zahteva Trboveljska premogokopna družba pred okrajnim sodiščem v Laškem, da izprazni od nje odpuščeni delavci takoj stanovanja, trajajo dalje kljub soglasnemu sklepu narodne skupščine, da naj vlada primora Trboveljsko premogokopno družbo, da sprejme odpuščene delavce nazaj na delo. Dne 10. marca t. l. se bo vršila pred okrajnim sodiščem v Laškem zopet razprava v teh pravicah. Trboveljska premogokopna družba noče sprejeti nazaj odpuščenih delavcev ter je to utemljevala pri večini s tem, da so bili člani ali odborniki strokovne organizacije »Zveze rudarskih delavcev«. Bivši odborniki »Zveze« so pa že vsi odpotovali na Francosko. Zato zadostuje sedaj Trboveljski premogokopni družbi glede ostalih odpuščenih delavcev, ki se potegujejo še za službo pri njej, ugovori, n. pr. »da se delavec v delavskem gibanju sicer ni udeleževal, da ga pa kljub temu družba smatra kot zaupnika in hujšaka«. Enemu rudarju, katerega je sprejela družba leta 1922 v delo, pa po tem času ne more drugega očitati, kakor »da je na nekem shodu stopil na oder ter obžaloval medsebojne prepire rudarjev ter da je s tem agitiral za enoten nastop delavcev.« — Prepustimo sodbo javnosti, ako pomenijo ali ne pomenijo takšni izgovori Trboveljske premogokopne družbe in njeno nadaljevanje tožb proti odpuščnim delavcem na takojšnjo izpraznitev stanovanj, roganje narodni skupščini, ministrstvu za šume in rude in celokupni vladi.

— Ga Sofija Poršnikova nam piše: Moje gostovanje se je imelo vršiti v kr. narodnem kazališču v Zagrebu. Odstopila sem od tega gostovanja zato, ker kot vestna umetnica nisem hotela nastopiti s par površnimi skušnjami, katere naj bi se vršile v mali dvorani »Kolac« namesto na gledališkem odru.

— Vžigalice inozemskega izvora »Soloc« — »Orion« — »The zawati lancet« itd. se po 31. decembru 1923 v naši državi ne smejo prodajati. Pri komur se zalotijo, se mu zaplenijo, lastnik pa se smatra za tihotapca. Ker gotovi elementi skušajo spraviti preostale in vtihotapljene zaloge v promet na deželi, svarimo pred nakupom.

— Izkoriščanje vodnih sil. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je dovršilo načrt o izkoriščanju vodnih sil. Načrt pride pred skupščino.

— Žrtve bede. 27. t. m. je vpokojeni redar Adam Munik v Osijeku na strašen način izvršil samomor. Splazil se je na kolodvor, kjer so sestavljali vlake. Tam je vtaknil glavo med dva odbijača. Ko se je vlak premaknil, mu je glavo dobesedno zmečkalo. V smrt ga je gnala beda.

— Redukcija častnikov. Po privatnih vestih iz Beograda bodo vsi častniki, ki nimajo formacijskega položaja, najbrže penzionirani. Največ takih je med Slovenci in Hrvati.

— Na Brezjah so se poročili zadnje dni 3 pari iz župnije Cerklje pri Krškem.

— Poroka. P. Vincencij Kunstelj iz Ljubljane je na Brezjah poročil 25. februarja posestnika Jakoba Langusa iz Peračice in Ano Potočnik iz Brezij.

— Mrtvega so našli 26. februarja trinasedemdesetletnega delavca J. Klandra na Gorici pri Radovljici.

— »Jugoslov. katol. akad. društvo« »Danica« v Zagrebu priredi v nedeljo dne 2. marca t. l. ob 4. uri popoldne v Zagrebu, Trg I. št. 18, Jeronimska dvorana, F. S. Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«. Igro so naši slovenski akademiki v Zagrebu priredili že v nedeljo, 24. februarja in je nad vse pričakovano dobro izpadla, vsled česar jo ponavljajo. Vsi prijatelji slovenske igre v Zagrebu se vlijudno vabijo k udeležbi.

— Mestno in podeželsko prebivalstvo v Sloveniji. V beograjskem listu »Trgovinski glasnik« objavlja dr. Miloslav Stojadinović zanimive podatke o mestnem in podeželskem prebivalstvu v celi Jugoslaviji. O Sloveniji posnemamo sledeče podatke: 1. Večja mesta. V njih se je nahajalo na podlagi štetja z dne 1. februarja 1921 9333 hiš s 25.660 gospodarstvi. V njih je bilo prisotnih prebivalcev 31. januarja 1921 127.753, od teh je bilo žensk 64.177, moških 63.576. Napram letu 1910., ko je bilo prisotnih 116.923 prebivalcev, se je število pomnožilo za 10.830 duš, to je za 9,28 odstotkov. 2. Za mala mesta veljajo sledeče številke: 14.248 hiš, 19.454 gospodarstev, 83.348 prisotnih prebivalcev leta 1921. (moških 39.728, žensk 43.620), v letu 1910. 86.186 duš, torej zmanjšanje za 2838 ljudi ali 3,29 odstotkov. Skupno se torej nahaja v mestih tako večjih kakor malih 23.581 hiš z 45.144 gospodarstvi. Prisotno prebivalstvo 31. januarja 1921 je znašalo 211.101 (103.304 moški, 107.797 žensk), leta 1910. pa 203.109. Od leta 1910. pa do leta 1921. se je torej mestno prebivalstvo pomnožilo za 7992 oseb ali 3,93 odstotkov. Dne 31. januarja 1921 je bilo torej prisotnih v mestih Slovenije 211.101 prebivalcev, dotim je na deželi stanovalo 845.363 ljudi. Razmerje mestnega napram podeželskemu prebivalstvu je 1 : 4 od celokupnega prebivalstva Slovenije, ki šteje 1.056.464 duš, je torej mestnih prebivalcev 19,98 odstotkov, dotim odpade na podeželsko prebivalstvo 80,02 odstotkov. Za celo državo sta ti številki 20,17 odstotkov in 79,83 odstotkov. Relativno več mestnega prebivalstva ima še Vojvodina (33,68 odstotkov), južna Srbija (23,78 odstotkov), Hrvatska in Slavonija (21,15 odstotkov). Ti statistični podatki pa nikakor ne nudijo prave slike o razmerju mestnega in podeželskega prebivalstva. Tako bi po našem morali šteti industrijske kraje, kakor so n. pr. Trbovlje, Jesenice k mestom, saj imajo zadostno število prebivalstva. Uradna statistika pa gleda pojem mesto s popolnoma uradno-formalnega stališča. Ona gre pri razdelitvi med mestom in vasjo z upravnopolitičnega stališča, dotim bi morala statistika gledati iz materialnega stališča. Tako bi mogli imenovati vse naselbine z nad 2000 prebivalci mesta. Tako se ne bi smatralo v statistiki kot mesta samo občine z uradnim naslovom mesto, ampak tudi podeželne občine.

— Ambulanca Ljubljana—Kamnik. Po ministrski odredbi št. 80.272 z dne 5. januarja 1924 se uvede počenši s 1. marcem na progi Ljubljana—Kamnik namesto dosedanje ambulance št. 78 dve ambulanci in sicer 78 in 77. Ambulanca 78 bo odhajala iz Ljubljane ob 6.47 ter prihajala v Kamnik ob 9.21. Iz Kamnika bo odhajala ob 11.40 in prihajala v Ljubljano na glavni kolodvor ob 12.55. — Ambulanca L. K. 77 bo odhajala iz Ljubljane ob 14.10 ter prihajala v Kamnik ob 15.24. Iz Kamnika pa bo odhajala ob 16.05 ter bo prihajala v Ljubljano na glavni kolodvor ob 17.28. — Na novo uvedena ambulanca (L. K. 77) bo dobivala pisemske sklepe od glavne ljubljanske pošte in od ambulance Beograd—Ljubljana 3, blagovni sklep (pakete) od glavne ljubljanske pošte ter skupni sklep (t. j. pisemske pošiljke in pakete) od poštnega urada na glavnem ljubljanskem kolodvoru.

— Za obnovo katol. institucij v Splitu so darovali: Sodalitas na Bledu 140 Din, dr. Mirko Božić 100 Din, gospa Fr. Pollakova 100 Din, g. Helena inž. Remčeva 100 Din, g. Hilda posl. Sušnikova 50 Din, župnik Sv. Gregor 100 Din, župni urad Velika Dolina (Dol.) 50 Din, Posojilnica v Križevcih pri Ljutomeru 100 Din, N. N. Breznica 100 Din, Hranilnica in posojilnica na Rovih 30 Din, Hranilnica in posojilnica Kropa 25 Din, Posojilnica Kranjska gora 50 Din, Občina Franovec Sela 25 Din, Občina Gaberje-Dobova 25 Din, Občina Brusnice 67,76 Din, Občinski urad Rankovci 10 Din. Vsem Bog vrni!

— Zavod za proizvodnjo gospodarskih rastlin se je dne ustanovil na gospodarsko-šumarski fakulteti v Zagrebu.

— Tatvina. Podvinom je bila ukradena pregrinjalka raz avtomobila, vredna 500 Din,

— Izseljevanje v Brazilijo. Vlada države Sao Paulo v Braziliji podpira priseljivanje inozemskih delavcev na tamkajšnje kavne plantaže s tem, da plača izseljenecem prevoz iz starega kraja do delodajalčevega posestva. Razmera v teh krajih kavnih nasadov so kljub redkim povoljnim vestem z nekaterih starih fazend take, da se naši izseljenec resno opozarjajo, naj se ne selijo v Sao Paulo. Izseljenec morajo opravljati silno naporno delo, večinoma na kavnih plantažah, v nezdravem podnebju, a delodajalec jim prikrajšuje plačo z najrazličnejšimi odbitki, tako da si tudi najmarljivější izseljenec ne more ničesar prihraniti, marveč se pri gospodarju še zadoljuje.

— Vtihotapljenje naših izseljencev preko Južne Amerike v Zedinjene države. Izseljeniški komisariat v Zagrebu naznanja: V nekih lukah Južne Amerike, kakor n. pr. v Buenos Airesu, Montevideu itd. se množestvilni sleparji bavijo s tem, da dosegljencev iz raznih evropskih držav obljublajo, da jih za dobre novce vtihotapijo čez mejo v Zedinjene države Severne Amerike. Tem goljufom nasedajo mnogi naši izseljenci ter jim izročajo velike vsote denarja ozir. vse, kar premorejo. Sleparji jih respravijo v kako luko Združenih držav, tam jih pa puste na cedilu in naslednji hip jih že imajo v rokah unijske oblasti. Le-te s takimi vtihotapljenici čisto brezobzirno postopajo: zapro jih ali pa takoj deportirajo nazaj v luko Južne Amerike, iz katere so bili prišli. Ker te reveže ogulijo navadno do kože, se vračajo v Južno Ameriko brez vsakih sredstev in so tako brez brambe prepuščeni tamkajšnjim slabim delovnim razmeram.

— Nečloveške matere. V postranskem rokavu Ljubljance pod Slapami so našli orožniki še nerazvito dete moškega spola, 4—5 mesecev staro. Trupelece je priplavalo iz Ljubljane. — V Studenci na Sp. Hajdini pa so našli novorojenčka, ki je bil popolnoma razvit, živ rojen in po izreku zdravnikov živ v vodo vržen. Dete je bilo zavito samo v malo cunjko, ki je bila izrezana iz zadnjega dela sive ženske bluze.

— Snehni zameti. Iz Hrvatske in Srbije poročajo o velikih snežnih zametih. Posebno veliki zameti so v Liki. Tudi promet na progi Zagreb—Bakar je silno otežkočen, promet na progi Ogulin—Gračac pa je popolnoma ustavljen. Tudi iz Srbije poročajo o velikih snežnih zametih in je na več progah ves promet ustavljen. Tudi je v južnih zasneženih krajih zmrazilo več ljudi.

— Sesnajstleten fant iz zasedenega ozemlja išče mesta tekača, kolporterja, sluga ali kaj sličnega. Cenjene ponudbe je poslati Pokrajinskemu odboru Jugoslovske Matice v Ljubljani, Pred škofijo 21—I.

— Ukraden most. Posestniku Viktorju Prepeluhu v Hradeckega vasi je bil ukraden lesen most iz 6 borovih po 6 cm debelih plohov in 5 hlodov, na katere so bili ti plohi pritrdjeni. Most je bil dobro okovan in privezan na težko verigo za slučaj povodnj. Prepeluh ima čez 600 Din škode. Ni izključeno, da so napravili to neznan zlikovec iz škodoželjnosti in nagajivosti.

— Razne nesreče. Pri sekcijski za gradnjo železnice v Ljutomeru je delavec Alojzij Antolič pritrjeval tračnice. Pri tem mu je odletel košček kamna v levo oko in ga težko poškodoval. Oddan je bil v mariborsko bolnico. — Pri Sodariki zadrugi na Česnjici se je sodar Demšar Frano pri krožni žagi težko poškodoval na levi roki. — Zadrugar Jožef, dninar pri trdnji »Slograd« v Trzinu je na potu na delo padel in se močno poškodoval na obrazu in desni nogi.

Iz Prekmurja.

Razne novice. Sol mora siromašni narod voziti iz najbližjega skladišča na Hrvatskem in plačevati železniško tarifo do Dolnje Lendave. Povrh tega pa kamene soli niti ne dobi. Poslanec Klekl je naslovil na ministra financ spomenico, da ta odredi v sporazumu s prometnim ministrom, da bo sol kot monopolno blago do Dol. Lendave prosta tarife. Istočasno je zahteval za Prekmurje 4 vagonne kamene soli. — Poslanec Klekl se je zavzel pri ministru zunanjih del zato, da se uredi konzularno zastopstvo naše države na Kitajskem, kjer je precej Prekmurcev, ki zelo trpe v neurejeni in anarhični kitajski republiki. G. Klekl je priporočil za začasnega konzularnega zastopnika, ako bi minister zadeve drugače ne rešil, Prekmurca Josipa Kereca, ki bi v tem slučaju naredil konzularno pisarno v Hongkongu ali Makaoju. — Poslanec Klekl se je zavzel pri ministru notranjih del za poškodovance, ki jim je zadnja poplava uničila v Melincih mlin, ki je bil revežem edini vir zaslužka. — Poslanec Klekl je vložil na prometnega ministra vprašanje, jeli hoče odrediti, da se bo železniška postaja, ki bo ležala na zemljišču občine Lipovci, imenovala tudi po tej občini, ne le po Bratonceh in Beltincih; g. poslanec je v nadaljnjem zahteval, da ministrstvo čimprej izplača posestnikom odkupnino za zemljišča, po katerih teče železnica, tistim pa, ki jim je železnica odvzela vso zemljo, da jo preskrbi od veleposestnice Zichy; dalje, da vlada kar najprej povrne škodo, ki jo je povzročila gradnja železnice na poljski setvi.

g Izvozni predmeti v l. 1923. Kakor smo že poročali, je najvažnejši izvozni predmet naše države stavbni les, katerega se je izvozilo za 1286 milijonov dinarjev in to v teku celega leta 1923. Po vrednosti pride takoj za njim izvoz goved (za 346 milijonov), nato slede sledeči predmeti: meso in izdelki (538 milijonov), jajca (531 milijonov), svinje (448 milijonov), žita (391 milijonov), suhe slive (345 milijonov), koruza (334 milijonov), konji (208 milijonov), surovi baker (172 milijonov), rude, razne (168 milijonov), les za

kurjavo (151 milijonov dinarjev), cement (143 milijonov), hmelj (118 milijonov), sir kaškavalj (118 milijonov), mala živina (100 milijonov dinarjev) i. t. d.

g Stanje Narodne banke dne 22. februarja. Izkaz Narodne banke izkazuje na aktivni strani sledeče važne postavke: metalna podloga 451.5 milijonov dinarjev (napram prejšnjemu izkazu z dne 15. februarja — 6.8 milijonov), posojila 1465.8 milijonov (— 22.9 milijonov), državni dolg 296.6 milijonov; na pasivni strani so sledeče važne postavke: obrok bankovcev 5.694.9 milijonov (— 101.9 milijonov), državne terjatve po raznih računih 68 milijonov (+ 40.7 milijonov), razne obveze 465.1 milijonov (+ 5.3 milijonov dinarjev).

g Statistika bank. Koncem 1. 1922 je obstajalo v celi Jugoslaviji 641 denarnih zavodov (računajoč tudi Narodno banko) in sicer v obliki delniških družb. Vsi ti zavodi so imeli 392 filijal v tu- in inozemstvu. Za Slovenijo veljajo sledeče številke: 12 zavodov a skupno 48 filijalkami teh in drugih bank. Navedenih 12 zavodov je imelo skupaj 39 filijalk. Narodna banka je imela 19 podružnic. Za ostale vodilne depozitne zavode navajamo statistiko filijal po »Novi Evropi«: Prva Hrvatski Stedionica, Zagreb, 39 podružnic, Slavenska banka, Zagreb 24, Jadranska banka, Belgrad 18, Ljubljanska Kreditna Banka 12, Jugoslavenska banka, Zagreb 12, Srpska banka, Zagreb, 8 podružnic. Osnovni kapital je znašal 1. 1922 pri vseh bankah 1799 milijonov dinarjev, hranilne vloge na knjižice pa 2035 milijonov dinarjev.

g Bolgarska zunanja trgovina. V prvem tromesečju pr. leta je znašal bolgarski uvoz 1220 milijonov levov, izvoz pa 1042 milijonov. Največ je Bolgarija uvozila iz Italije (za 244 milijonov levov), iz Nemčije (236 milijonov), iz Anglije (214), iz Francije (123), iz Avstrije (82), iz Romunije (63), iz Turčije (59 milijonov). Izvoz je šel v sledeče države: Turčija (283 milijonov), Francija (168), Avstrija (117), Italija (107), Grška (86), Češkoslovaška (84), Nemčija (43 milijonov levov).

g Bolgarske železnice. Koncem proračunskega leta 1921—1922 je znašala dolžina bolgarskih železnic 2246 km, vloženi kapital je dosegel 597 milijonov levov, osebja je bilo zaposlenega 15165. Potniški promet je bil 8.2 milijonov oseb, tovorni pa: 2.2 milijona ton. Dohodki so dosegli 388 milijonov levov, izdatki pa 310 milijonov. Potemtakem se je vloženi kapital 597 milijonov obrestoval s 13%, ker je znašal čisti dobiček 78 milijonov levov.

g Prodaja lesa in drva. V gozdnih kompleksih Pokljuka, Možakla, Martulj, šumske uprave Bled in Martinček, Jelovec in Notranji Bohinj šumske uprave Bohinjska Bistrica, se odda na panju približno 13.635 plm mehekga, 230 plm trdega lesa za tehnično porabo, 910 prn mehkkih, 15.460 prn trdih drva ter 1580 prn smrekovega lubja. — S takso 100 Din in 10 odstotnim vadijem opremljene ponudbe je vložiti do 15. marca 1924 pri Direkciji šum v Ljubljani. Natančnejša pojasnila pri direkciji in pri šumskih upravah. 1150

g Cene živini v Avstriji. Voli I. vrste 15 tisoč do 17 tisoč Ka, II. vrste 13.500—14.500, III. vrste 12.000—13.000 Ka, krave 11.000 do 14.000 Ka, debeli prašiči 25.000—26.500 Ka, mesnati prašiči 23.000—27.000 Ka za kg žive teže.

g Cene žita v Češkoslovaški so bile zadnje dni sledeče: pšenica 144—148 Kč, ječmen 180—185 Kč, oves 130—134 Kč, ržena moka 280—240 Kč.

g Obrok bankovcev v Bolgariji. Po izkazu bolgarske Narodne banke se je nahajalo v obtoku 30. decembra 1923. za 4.139 milijonov levov bankovcev. Koncem leta 1922. je znašal obrok samo 3886 milijonov. Zlata

podloga je znašala po tem zadnjem objavljenem izkazu samo 56 milijonov levov. Dne 30. dec. 1923. je znašala državna zadolžitev pri notni banki 3847 milijonov napram 3770 milijonov levov pred enim letom.

g Červonca. Po izkazu ruske državne banke z dne 15. prejšnjega meseca je znašal obrok červoncev 317 milijonov, t. j. 317 milijonov zlatih rubljev. Metalna podloga je znašala istočasno 87.5 milijonov, tuje valute 65 milijonov rubljev, torej skoro polovico obtoka, kar je vsekakor dobro kritje za vrednost červonca.

g »Hrvatska esk. banka« Zagreb. U središču ravnateljstva »Hrv. Esk. Banke« v Zagrebu, održanoj 26. veljače o. g., zaključeno je, da se redovita glavna skupština za minulu poslovnu godinu održa dne 20. ožujka tek. god. u pet sati poslije podne u društvenim prostorijama. Glavnoj skupštini bit će predložena bilanca za godinu 1923, koja svršava sa čistim dobitkom od Din 20.578.410.80. — Iz poslovnog izvještaja ravnateljstva proizlazi, da je poslovanje u prošloj godini završeno sa vrlo povoljnim rezultatom. — Tokom 1923. dionička glavica »Hrv. Eskomptne banke« povišena je u dva navrata od Din 75.000.000 na 140.000.000 i to u maju 1923 na Din 100.000.000, a drugi put koncem decembra 1923 na Din 140.000.000, pošto je izvanredna glavna skupština, održana 6. decembra 1923, ovlastila ravnateljstvo na povišanje dioničke glavice do Din 200.000.000. Na dividendi pro 1923 participira glavica od Din 100.000.000. Ulošci »Hrv. Eskomptne banke« na štednim knjižicama i u tekućim računima iznose u Din 284.631.844.01. Sveukupni prihod dosegao u god. 1923 iznos od Din 63.997.145.253.96, povećavši se prema predprošloj godini za Din 21.484.045.100.74. — Ravnateljstvo je zaključilo, da predloži glavnoj skupštini, da se za prošlu godinu počevši od 24. ožujka tek. godine plaća dividenda od Din 15 (lani Din 12.50) po dionici od Din 100 nom., dakle 15 posto, te da se redovitoj pričuvnoj zakladi doznači Din 620.000, izvanrednoj pričuvnoj zakladi Din 750.000, poreznoj pričuvnoj 500.000, zakladi Fr. Sverljuga Din 250.000, u dobrotvorne svrhe Din 250.000, a na novi račun se prenese Din 1.926.655.50. 1164

g Vzorčni semenj za živino v Milanu. V Milanu se bo vršil od 12. do 27. aprila 1924 vzorčni semenj za konje, govedo, prešiče in ovce. Prospekti semnja so interesantni na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

BORZA.

Zagreb, 29. februarja. (Izv.) Devize: Italija 3.4055—3.4355, London 340.75—343.75, New York 79—80, Pariz 3.3375—3.3575, Praga 2.2955—2.3265, Dunaj 0.1118—0.1138, Zürich 13.73—13.83. — Valute: dolar 77.8750—79.87. — Curih, 29. febr. (Izv.) Devize: Pešta 0.0125, Berlin 0.000000128, Italija 24.90, London 24.85, New York 577.50, Pariz 24.15, Praga 16.75, Dunaj 0.008750, Bukarest 8.05, Sofija 4.30, Belgrad 7.30. — Valute: n. a. K. 0.008150.

Ljubljanske novice.

Izredni proračun mestne občine Ljubljanske za leto 1924. Ekspozicija načelnika finančnega oddelka Alb. Zajca: V izrednem proračunu za leto 1924 so se upoštevali le enkratni izdatki, katerih cilj je le povečanje mestne imovine, zboljšanje dosedanjih mestnih javnih naprav, temeljito popravilo mestnih hiš, zlasti uličnih fasad in gospodarskih poslopj in adaptacija nekaterih uradnih prostorov. Predvsem je v izrednem proračunu preskrbljeno za odpravo smodnišne z ljubljanskega polja z zneskom 2 milijona Din, kar mora toplo pozdraviti vsak smeščen. Za kritje teh stroškov se bodo potegnili posestniki zemljišč, ker bodo ta zemljišča znatno pridobila na vrednosti po odpravi smodnišne. Vsak posestnik, ki ima zemljišče v premeru 760 m razdalje, naj bi plačal

3 Din za kvadrat meter, v razdalji od 760 m do 1000 m pa 1.50 Din za kvadrat meter, kateri davek gotovo ni v nikaki primeri z razliko sedanje in bodoče cene, katere bodo dosegla ta zemljišča, če se odpravijo smodnišnice. — Popravila na mestnih poslopjih bodo znašala skupno 1.073.950 Din, nakup sveta za Dečji dom 250.000 Din, delavska kuhinja 150 tisoč Din. Nadalje je vstavljen znesek 82.800 Din za razširjenje javne električne razsvetljave na cestah, kjer je sedanja razsvetljava nezadostna, zlasti v predmestjih; za razsvetljavo in delno kanalizacijo v Spodnji Šiški 100.000 Din in ravnotako za Vodmat 100.000 Din; za melioracijska dela na Barju 100.000 Din; za zgradbo ceste v Rožni dolini in kanalizacijo te ceste 202.688 Din; za napravo podzemskih stranišč pred glavnim kolodvorom, pri frančiškanskem mostu in pred kavarno Evrope 750.000 Din in za zgradbo stranišča na živilskem trgu v Šiški 70.000 Din, za otvoritev Aškerčeve ulice 85.000 Din in končno za nove ulične napise table 145.000 Din. — Za kritje teh izdatkov se je preskrbelo s tem, da se je povišala trošarina na rum, spirit in žganje od 5 Din na 20 Din, kar bi doneslo mestni občini približno na leto 2.340.000 Din dohodkov in da se je povišala trošarina na vino v steklenicah od 5 Din na 10 Din in na pivo od 0.25 Din na 0.50 Din, kar bi neslo letno 625.000 Din. — Potrebščina znaša skupaj 5.189.438 Din, pokritje skupaj 5.040.000 Din, tako da znaša primanjkljaj 149.438 Din, ki se bo skušal kriti s prihranki.

Ij Velika nesreča je obiskala spoštovano rodbino tovarnarja g. Jos. Reicha v Ljubljani. V nedeljo, dne 24. t. m. se je v Mainzu ob Renu smrtno ponesrečil starejši sin g. Ernest, ki se je že od 22. januarja mudil v Frankfurtu ob Meni v kupčijskih in obrtno-strokovnih zadevah. V nedeljo jutraj je po maši v mainški stolnici v spremstvu gg. Krupa in Hoffmanna hotel napraviti izlet v bližnji Wiesbaden in se v ta namen poslužiti električne železnice. Omenjena gospoda sta bila že v vozu, g. Reich je pa stal na stopnici voza, ko se je isti jel premikati. V tem hipu se je z ramo zadel ob daljnovidov drog. Suneč je vrgel s stopnic med glavni in prikolni voz. Ponesrečen je dobil seveda pri padcu smrtno poškodbo, ne ve se pa, koliko časa je še živel. Natančnejša poročila dobi rodbina šele jutri ali v nedeljo iz Mainza, kamor je hitel brat pokojnikov g. Adolf v spremstvu gospe soproge ponesrečenega. Rajni je dovršil šele 33 let in zapušča vdovo z 2 otrokoma. — Hudo preizkušeni rodbini inšare iskreno sožalje!

Ij VII. delavski večer, na katerem predava tov. Franc Tersegla v, se ne vrši v torek, kakor je bilo javljeno, ampak v sredo, dne 5. marca 1924 ob običajni uri, in sicer ne v Rokodelskem domu, ampak v I. delavskem konsumu, Kongresni trg, št. 21 — Tajništvo J. S. Z.

Ij Mesto cvetja + gospej Kremžarjevi so darovali za stolno Vinc. konferenco: Obitelj Kosova Din 100, osebe I. del. kons. društva Din 100.

Ij Priglas vseh inženirjev! Po naredbi predsedništva ministrskega sveta, Sekretarijata Saveza zemaljske obrane, se pozivajo vsi inženirji strojne, kemične in stavbene, odnosno arhitektske stroke — stanujoči oziroma nameščeni v Ljubljani v tovarnah ali drugih ustanovah, brez razlike podanstva — da se v roku treh dni, oziroma najkasneje do 5. marca t. l. v dopoldanskem času zglaste pri Oblastni inšpekciji dela v Ljubljani, Gospodarska cesta št. 9 (župnišče evangelijske cerkve). Podati so podatki o starosti, pristojnosti, sedanje oziroma prejšnje zaposljevanje. — Šef inšpekcije dela: Ing. Domačko s. r.

Ij Prikojevalni tečaj za krojače na zavodu za pospeševanje obrti v Ljubljani se je pred-

včerašnjim zaključil. Tega tečaja, ki se je vršil od 10. decembra 1923 do 26. februarja 1924 se je udeležilo 23 tečajnikov, med temi nekaj kroj. mojstrov, povečini pa kroj. pomočnikov. Tečaj je vodil zelo vestno in spretno g. A. Knafel, strokovni učitelj na tem zavodu. Vsi obiskovalci tečaja so z uspehom zelo zadovoljni in so na tem mestu g. strokovnemu učitelju najtopleje zahvaljujejo za vso pažnjo in trud, ki ga je imel med tečajem. Obenem opozarjamo vse tiste, ki nameravajo kadarkoli obiskovati podobne tečaje, naj se obrnejo v ta namen le na zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani in naj nikar ne nasedajo raznim ljudskim reklamam, ki imajo le namen, izrabljati denar, ne nudijo pa nikakega strokovnega pouka. V tem pogledu je bilo letos precej razočaranj in tudi na tem tečaju jih je bilo nekaj takih, ki so drago plačali svojo lahkovernost Obiskovalci tečaja.

Ij Olepševalno društvo v Rožni dolini priredi na pustni torek popolne velikanski pustni korzo po celi naselbini.

Ij Odbor za pomoč brezposelnim. Na seštanku dne 27. februarja se je sklenilo, da se ustanovi poseben »Odbor za pomoč brezposelnim«, ki ma nalogo, da zbere vse brezposelne, da zahteva v njihovem imenu od kompetentnih faktorjev nujne in izdatne pomoči. Odbor bo delal na to, da bodo dali vsi javni faktorji na razpolago brezposelne podpore, da bosta država in občina podvzeli javna dela, da se bodo organizirala zasilna dela in pa javna zbirka za pomoč brezposelnim.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ana Kleinlercher, žena tov. delavca, 51 let. — Stanislav Oražem, sin bančnega sluga, 1 dan. — Josip Mihelič, tov. strojnik, 52 let. — Antonija Grablovič, bivša hišnica, 72 let. — Ivan Mahne, sin zidarškega mojstra, 1 dan. — Pavel Merhar, sin delovodje, 16 mesecev. — Andrej Keršmanc, višji železniški revident, 47 let.

Ij Zasačeni tatovi drv in premoga. Vsak letni čas ima svoje značilne tatove. Huda zima nas sili v gorke sobe, zato pa je treba drv in premoga, kar pa je danes, kljub temu, da ima Kranjska dovolj drv, silno drago. Kdor si ne more kupiti kuriva, ta prosi ali si na kak način prisluži z delom. Kdor tega ne more, ga prisili miraz celo do kraje. Je pač revščina in mrzla huda nadloga. Toda med tatovi kuriva iz nujne potrebe imamo tudi tatove, ki kradejo po večjih skladiščih premog in drva in se grejejo na ta način, da ukradeno blago prodajo pod ceno in denar zapljujejo. Policija je, opozorjena na to, v zadnjem času prišla več različnih tatov oboje baže. Tako je zasačil nočni čuvaj na državnem kolodvoru okoli 12. ure nekega ključavničarja Antona M., ki je ukradel drva iz nekega železniškega voza. Tat je moral pripravljena drva zložiti nazaj, nakar ga je odpeljal stražnik na policijo. Na Karlovski cesti je naletel stražnik na vdovo po železničarju Ivanu K., ko je nesla domov vrečo premoga. Okoli 3. popoldne pa je zasačil stražnik nekega Ivana H. iz mestne hiše v Gajevi ulici. Možakar je ukradel na južnem kolodvoru 10 velikih polen in jih je srečno skril za vhodna vrata pri Seaguetijem. Sreča pa mu je bila nemila, ko je hotel odnesti drva iz skritihališča domov. Stražnik ga je prisilil, da je moral nesti drva nazaj, kjer jih je ukradel. Vse tri je izročila policija sodišču.

Ij Pobegla jetnika. Iz zaporov deželne sodišče v Ljubljani sta pobegnula včera dva nevarna jetnika, ki sta bila v preiskovalnem zaporu in sicer Viktor Smolnikar, sedlar, srednje velik, močne postave in okroglega obraza, drugi pa Vinko Roš, slikar, srednje postave, temnorjavih las. Bila sta v navadnih oblekah.

Ij Policijske ovadbe. Predvčerašnjim so bile vložene pri policiji sledeče ovadbe: 5 radi tavnine, 3 radi pijanosti, 4 radi pre-

Anton Lajovic:

Misli o kulturnem tipu germaniziranega Slovence.

(Premišljevanje o priliki prve izvedbe Jurija Mihevc v Čerinovem koncertu.)

Ni nobenega dvoma. Josip Čerin postaja s svojimi simfoničnimi koncerti zelo važen kulturni faktor. Če bi ne bilo njegovega nesebičnega in trudoljubivega prizadevanja, kaže, da bi bila Ljubljana skoro brez vsakih orkestralnih, zlasti simfoničnih koncertov. Orkester Narodnega gledališča, ki je svojčas kazal nekaj umetniške ambicije, je danes preveč sam v sebi razdeljen in atomiziran, družji ga edino le želja po velikem zaslužku,* katera je sicer razumljiva, ki pa obenem pomeni smrt vsakega umetniškega stremeljenja. V tem pustem ozračju, ki je pod ničlo ohlajeno vsled po-vojne miselnosti, je Čerinovo prizadevanje vsake hvale vredno. Čerin je v svojih koncertih tekom štirih let nanovo izvajal nekaj jugoslovanskih originalnih del Adamiča, Stančiča in Dobroniča, pa tudi nekaj čeških, zlasti simfonijo mladega K. B. Jiraka.

Vendar se mi zdi umestno ozreti se na Čerinovo koncertno delo in vprašati, kakšne idejne smerice ga vodijo, kam gre njegova pot, kakšen odmev rodi njegovo delo, kakšni so refleksi v publikii?

* Odkar so bile pisane te vrste, se zdi, da je krenil v nasprotno smer, na naše veliko veselje.

Služaj me je pripeljal v Kranjsko hranilnico. V njenih hodnikih so me peto leto po prevratu vzpodbudno pozdravljale vzdane mramornate plošče, na katerih se z zlatimi črkami bleste imena raznih nemškutarjev, zaslužnih za »Hebung des deutschen Schulwesens«. Kranjska hranilnica je vsled naše mehke čudi še danes toplo gnezdo vsem uradnikom-nemškutarjem, ki jih je svojčas nemški kurz postavil na ta udobna mesta. Ker Slovenci nekaj držimo na tradicijo, je edino izpraznjeno mesto proslulega Plavca, seveda brez nadaljnjih komedij zasedel zopet Nemec, namreč penzionirani nadsvetnik Hauen. S tem sem smel opravka.

On je bil svojčas predsednik Filharmonične družbe, seveda je z drugimi ljubljanskimi Nemci vred razžaljen, da smo Filharmonično družbo vrnili njenemu staremu namenu. Po razložitvi, da družba ni smela ostati v dosedajni smeri, ker je bila ta smer po zaslugi ljubljanskih Nemcev izrazito germanizatorična in v najgorjem pomenu kulturtrügerska, se je branil, češ: »Mi smo delali take koncertne programe, kot jih sedaj dela Čerin.«

Evo enega objektivnega refleksa Čerinovih koncertov.

V oči pada pa še drugi refleks: Kar mi povzroča naravnost fizično neugodje v Čerinovih koncertih, je, da v vsakem vidim pojavljati se precejšen stalen del ljubljanskih Nemcev. Očitno jih ne vlečejo dela

* Pomislil sem: Jeli že kdaj kdo o kulturni smeri Čerinovih koncertov izrekel tako poratno obsodbo?

Adamiča, Dobroniča, Stančiča ali Jiraka? Privlačečati jih torej mora nekaj drugega. Kaj je tisto?

Pogled se mi upre nazaj v tiste čase, ko je Čerin prvič nastopal v Glasbeni Matici v letih 1897—1899. Izvajal je takrat Bachov Pasijon, Mendelssohna, Schuberta. Če se ozrem po jedru njegovih koncertnih programov tekom zadnjim let, vidim v njih isto osnovno črto, namreč jedro njegovih programov je nemška muzika. Kaj je temu vzrok?

Tu se zadenem vprašanja, katero povsem izgubi osebni značaj. To kar hočem sedaj povedati, nima nikake osebne osti, ni smatrati za kak očitok dr. Čerinu. Stvar je marveč mnogo globlja, zadel sem s tem ob vprašanje, ki pomeni globoko rano na duševnosti našega naroda. Na tej rani laborira ogromen del naše inteligence. Duševna smer dr. Čerinova je tipična smer silno velikega dela naše inteligence.

Kje ležijo idejni fundamenti te smeri? Zdi se mi, da sta merodajni dve ideji. Ena ideja je ideja o absolutni supremaciji (nadmoči in nadvrednosti) nemške kulture, druga je ideja o internacionalnosti kulture.

Vsi, ki smo vzrasli v ozračju bivše Avstrije, vemo, da so vse šole po ostro začrtani smeri avstrijskih učnih načrtov vsakega učenca do najsrajnejših potankosti uvajale v historijo nemške kulture. V tem učnem načrtu so bile drakonično iztisnjene vse druge svetovne kulture. Slovenska literarna zgodovina in slovenska kultura pre-

teklosti, sta se obravnavali le silno malo. Nemška kultura se je prikazovala kot kultura kat exohen. Ni bilo Boga čez nemške kulturne bogove. Visoke šole je študirala naša inteligenca večinoma na Dunaju, velik del v obiskurnem Gradcu, le malo in šele zadnja generacija v Pragi, ki je pa tiste čase bila še v močnem nemškem kulturnem vplivu. Toda niti na Dunaju, ki je bilo vendar svetovno mesto, ni naš človek naletel na drugačnega kulturnega duha. V vseh strokah je videl isto slavitev nemške kulture. Enako je bilo na umetniškem, zlasti na glasbenem polju. Naši glasbeni učni načrti so bili kopija nemških učnih načrtov. Nemški glasbeni klasiki so se nam prikazovali kot klasiki glasbe sploh. Silna kulturna sugestija mogočnega nemškega naroda se je maloštevilnemu slovenskemu narodu zaliezla kot strup v njegovo mehko duševnost in ga silno prekrasila. Vse grane duševnega žitja našega naroda so trpele pod tem vplivom. Trpel je pod njim jurist, profesor, trgovec, učitelj, celo vsak priprost človek, katerega so gospodarske prilike dovedle v stik z nemškim življenjem. Pri tem so podlegle vse šibkejše natore, katerih duše niso bile toliko močne, da bi ustvarjale zadostnih antitoksinov. Kot skrajni primer akutne nacionalne obolevosti se je rodil tip nemškutarja, katera epidemija se je bila v zadnjih letih pred prevratom zlasti na Štajerskem in Koroškem katastrofalno razpasla. Na tej boleznj smo izgubili slovensko Koroško. (Dalje.)

stopka cestnopolicijskega reda, 8 radi pasjega kontumaca, 1 radi pretepa in 1 radi neprevidnega streljanja na cesti — včeraj pa: 1 radi tatvine, 7 radi cestnopolicijskega reda, 2 radi pasjega kontumaca, 1 radi prekoračenja policijske ure, 1 radi prestopa zglajevalnih predpisov, 1 radi nezgode in 1 radi nedostojnega vedenja.

Ij Tatvine. Delavcu Mihi Jerebiču na Kodeljevem je bilo ukradeno iz omare v njegovih spalni sobi 800 Din gotovine. Tatvino je izvršil bržkone neki delavec, ki je pred kratkim pobegnil. — Mesarskemu pomočniku A. Z. Debelaku v Kolodvorski ulici št. 6 so bile ukradene iz spalne sobe sledeče dragocenosti: zlata, dvojno pletena verižica z zlatim obeskom v obliki zvezde, srebrna ura s dvema pokrovoma in zlat prstan z modrim kamnom v skupni vrednosti 5000 Din.

Zanimivosti.

PRESTOPNO LETO.

Leto 1924. je, kakor znano, prestopno leto. Večina ljudi ve o prestopnem letu samo to, da ima tako leto mesto 365 dni 366 in da šteje v tem letu februar 29 dni. Večina ljudi bi potem smatrala 29. februar za prestopni dan, medtem ko je bil v resnici prestopni dan 24. Julij Cezar, znani rimski vojskovodja in zgodovinar je določil s pomočjo aleksandrijskega učenjaka Sosigena srednjo letno dobo na 365 dni in nato tudi določil, da sledi trem navadnim letom eno prestopno leto s 366 dnevi in da se ima smatrati 24. februar kot prestopni dan. Ta »julijanski koledar« je prevzela tudi krščanska cerkev in ga ohranila, dokler se ni izkazalo, da se je moralo po 129 letih zopet računati en dan več. Potem, ko so pravi astronomski čas prehiteli za 10 dni (po julijanskem koledarju), je določil papež Gregor XIII. z bule 24. februarja 1582, da naj v oktobru istega leta izpade 10 dni, to se pravi, da naj 4. oktobra sledi takoj 15. oktober. Ker pa navsezadnje tudi sedaj ni šel račun prav skupaj, je istočasno določil, da so med končnimi leti stoletij samo ona leta prestopna, ki so deljiva s 400, torej 1600 in 2000. Zato pa tudi l. 1900. ni bilo prestopno. Ta gregorijanski koledar je postal med tem že splošno veljaven. Samo še dežele pravoslavne vere računajo po julijanskem koledarju, ki pa vedno bolj izginja. Tako n. pr. je protestantska Nemčija šele pozno uvedla ta popravljeni koledar. V Nemčiji je preteklo čez 100 let, dokler niso uvedli »popravljenega« koledarja — pri tem so se izognili papeževemu imenu — in da so dokumentirali svojo vero, so izbrali za njegovo upeljavo obletnico Lutrove smrti, tako da je 18. februarja 1700 sledil takoj 5. marc.

Mesec februar pa je že prej imel redno 29 dni. To je bilo v Cezarjevih časih. Takrat se je leto začelo s prvim marcem. Potemtakem sta bila julij in avgust peti in šesti mesec leta. Izgubila pa sta svoji stari imeni Quintilis in Sextilis takrat, ko sta jima dala Julij Cezar in cesar Avgust svoji. Ker pa je imel julij en dan več, je bil narejen tudi avgust enako dolg. Od tega časa imata oba poletna meseca po 31 dni, februarju pa so vzeli en dan, tako, da je imel sedaj redno 28 dni.

Bil pa je že nekoč tudi 30. februar. To se je pripetilo neki ladiji z imenom »Silberia«, ki je koncem februarja (prestopnega leta 1904, prekoračila pri svojem potovanju okoli sveta 180. stopinjo, ki tvori takozvano datumsko mejo. Znano je, da morajo ladje pri prestopu iz datumske meje, če pridejo od azijske obale Tihoga oceana, kakor je bil to slučaj z navedeno ladjo, prišteti še en dan koledarju, ker bi drugače zaostali en dan za njim.

Na ta način je prišel en dan preveč in tako so bili prisiljeni po 29. februarju računati še en dan, 30. februar. Na ta način se bo še večkrat računal 29. februar (ne samo v prestopnih letih.)

V Franciji so izračunali, da stane prestopni dan državo veliko denarja. Francoski finančni minister je v l. 1904. izračunal to vsoto na 9 milijonov 622.842 frankov (seveda zlatih). Nasprotno pa so v Angliji izračunali, da prinese prestopni dan državi sledeče dohodke: 4 milijone zlatih mark na carinah in indirektnih davkih 1.320.000 na dohodkih pošte in telegrafa, 1.380.000 na zemljiških davkih in 520 tisoč zlatih mark na takсах, tako da je po odbitku izdatkov za 29. februar 1904 ostalo še en milijon in pol zlatih mark. Potemtakem je prestopno leto dobra kupčija za tistega, ki se na to razume.

GRDO OGLEDALO.

Ruska carica Elizabeta (1741—1762) je po zakonu narave postala stara kakor vsakdo. Seveda ji pa starost ni bila všeč, ker je s starostjo združena tudi izguba lepote. Zmeraj je pa še govorila o svoji lepoti, in dvorjani so ji seveda zagotavljali, da cvete v večni mladosti. Eden pa ni govoril laskavih besed — in to je bilo njeno ogledalo. Bilo je pošteno in je reklo, da lepote ni več. Carica mu je to silovito zamerila in jerekla: »Kaj je vendar z mojim ogledalom? Saj se sama sebi nisem več podobna!« Odstranili so ogledalo in so naročili drugo. Kakor pa da bi se bila domenila, drugo je bilo ravno tako kakor prvo in carica niti za las lepša. Carica je postala žalostna in je rekla: »Vsa ogledala so sedaj nekam medla. Ne spleta se, da jih imamo v sobi, samo jezimo se, če pogledamo vanje. Ne znajo več delati takih

ogledal, kakor so jih delali v mojih mladih letih.«

Ubogo ogledalo je dobilo zazor, carica pa zato ni bila nič lepša.

16 ČOKOLADNIH TVORNIC DAROVAL OTROKOM.

Nilton G. Hershy je najznamenitejši tvorničar za čokolade v Zedinjenih državah. V l. 1910. je ustanovil obrtno šolo. Lansko leto pa je poklonil ta čokoladni kralj svojih 16 tvornic za čokolade, ki so vredne najmanj 30 milijonov dolarjev, omenjeni obrtni šoli, kjer je upravnih nameščenih 120 mladeničev in veliko darilo ima sedaj omogočiti namestitve v šoli 1000 revnih dečkov, v prvi vrsti sirot in zapuščenih otrok. Otroci imajo biti vzgajani v tej šoli od 4 do 18 let in izučeni zlasti v obrti in poljedelstvu.

RAZVALINE MESTA KARTAGINE.

V času, ko ves kulturni svet z nenavadnim zanimanjem zasleduje izkopavanje v »Dolini smrti« v Lukoru, smo popolnoma preslišali glas francoskega časopisa »L'illustration«, naj se ohranijo kartaginske razvaline. Kljub temu, da zdaj pa zdaj kak obiskovalec Tunisa poseti mesto nekdanje slavne Hanibalove metropole, vendar so zgodovinske znamenitosti Kartagine precej pozabljene. Razvaline so vse v samih vinogradih, po katerih ne drže boljše poljske pota, nikar še lepe ceste. Ostanke zidu, skritih v gostem trstu, ni tako lahko opaziti. Dole mramornatih stebrov odvažajo domačini kakor stavbo gradivo, njih okraske pa odnašajo turisti v spomin na nekdanje toli slavno mesto; prekrasni mozaike nenavadne vrednosti se prodajajo za slepo ceno. Zgoraj omenjeni list poziva francosko vlado, da ima Francoska iste dolžnosti do Kartagine kakor Laška do Pompej ter Grška do Aten.

SIROV MAŽARSKI POSLANIK.

Poljsko časopisje je prineslo zanimivo dogodbo: Mažarski poslanik na Poljskem Bielicka se je vračal te dni zjutraj ob 6. domov in je bil primoran precej dolgo časa čakati, da so mu odprli hišna vrata, ker je bil električni zvonček pokvarjen. Nestrpni Mažar je planil na vratarja, ki mu je končno odprl vrata, ga podrl na tla ter pretepel do krvi brez ozira na to, da je imel pred seboj sedemdesetletnega starčka. Potem je zaklenil vrata za seboj in odšel v svoje stanovanje. Starček je pa obležal zunaj na tlaku in so ga šele čez pol ure odnesli v njegovo sobico. Policija je uvedla proti divjemu arpadskemu potomcu preiskavo in mažarski poslanik se bo moral zaradi svoje sirovosti zagovarjati pred sodiščem.

Po svetu.

— Radio-brzjav in telefon. Med veliko nemško postajo v Nauenu in med Pekingom so se vršili poskusi za direktno sprejemanje in oddajanje radio-poročil. Poskusi so se dobro obnesli. Brzjavke, ki jih je oddajala velika postaja na otoku Honolulu, je postaja v Nauenu dobro sprejela. Daljave znaša 14.000 km. — Druga velika radio-postaja v Nemčiji je v Königswusterhausenu. Ta postaja oddaja poročila za radiotelefonijo z valovi, ki so dolgi 2700 metrov. Pozneje bo ta postaja oddajala poročila tudi z valovi od 645 metrov dalje, kar bo služilo zlasti naročnikom lokalnih radiotelefonov.

— Priseljivanje v Franciji. Vsed pomanjkanja lastnih delavskih moči je Francija otvorila vrata priseljivanju iz inozemstva. V kolikem obsegu se to priseljivanje vrši, pričajo številke iz leta 1922. — za lansko leto tostvarna statistika še ni izšla. Tekom leta 1922. se je priselilo v Francijo 181.472 delavcev; od tega je odpadlo na industrijo 107.607, na kmetijstvo pa 73.865 oseb. Največji kontingent priseljencev je dala Italija — 57.199, potem Španija 37.447, Belgija 24.826, Portugalska 8849, Rusija 2925 in 3801 razne druge države.

— Razljudjevanje na Portugalskem. Na mednarodnem zborovanju portugalske zdravniške zveze v Lizboni je podal prof. Costa Sacadura porazne številke o razljudjevanju na Portugalskem. Od 1913. do 1918. l. je padlo število rojstev za 6.17 odstotkov, umrljivost pa se je zvišala za 19.45 odstotkov. Kot pomozna sredstva proti nadaljnjemu padanju prebivalstva je prof. Sacadura predlagal davek na samce, zvišanje davka na družine, ki imajo največ dva otroke, popolna prepoved fabrikacije in produkcije sredstev proti spočetju, posebne zakone proti pregrehi, varstvo materinstva in delavskih žena. Glavno sredstvo proti zlu pa je in ostane povzdiga нравnega čuta temeljem vere.

— Kongres za katoliško vzgojo mladine. Letošnjo pomlad bo zborovalo v Madridu Mednarodno tajništvo katoliške mladine. — Aprila se vrši v Madridu prvi španski narodni kongres za katoliško vzgojo.

Naznanila.

Družabni klub opozarja svoje člane in prijatelje, da se udeležijo družabnega večera noč ob 8. uri v dvorani hotela Union. — Za slučaj, da komu vabilo še ni bilo dostavljeno, naj vpuštevajoč sedanje poštne razmere, to blagovoli opustiti in našo prireditev gotovo posetiti. Nedvomno bo ta prireditev ena najlepših v letošnji sezoni. Vrtarji bodo izpremenili Unionsovo dvorano v praveci palmov kraj. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Za telovadno akademijo Šentpeterskega Orla 9. marca ob 8. uri zvečer v Unionsu vlada veliko zanimanje. Telovadec in telovadkinja vežbajo marljivo nove vaj. Upamo, da bo obilnostvo nagradilo njihov trud s obilno udeležbo.

Rokodelski dom v Ljubljani. Pri nedoljski prireditvi nastopijo v veseloigr Lumpacij Vagabund v glavnih vlogah gg. Janko Novak, V. Rudolf in Tone Logar. Po igri bo petje, kupletti, komični prizori in bogat srečolov. Pričetek ob 8. uri zvečer.

Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 2. marca ob 10. dopoldne v zborni dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: Narodno gospodarstvo kot del človeške kulture. Predava g. univ. prof. dr. A. Bilimović.

Ljubljansko orlovsko okrožje namerava prirediti v nedeljo, dne 16. marca, pop. v Ljudskem domu svojo mladinsko akademijo, pri kateri nastopi moški in ženski naraščaj vseh ljubljanskih odsekov z izbranimi vajami in deklamacijami. Ker bo ta prireditev mesto enake prireditve v lanskem in predlanskem telovadnem tednu O. P. in ker obeta, da bo prav tako pestra in zanimiva, kakor lanska in predlanska, za kateri je bilo veliko zanimanja, opozarjamo že sedaj nanjo, ker bo edina te vrste letošnjo pomlad v Ljubljani.

Društvo državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo s sedežem v Ljubljani ima svoj VI. letni redni občni zbor dne 16. marca 1924 ob 8. uri zjutraj v gostilni »Pri Ložarju« na sv. Jakoba trgu. — Odbor.

Od danes naprej so v predprodaji vstupnice za koncert Zveze godbenikov, ki se vrši v proslavo stoletnice češkega skladatelja Bedriha Smetane v Unionski dvorani. Cene sedežem so: 30, 25, 20, 15, 12, 10 in 8 dinarjev, stojšča 4 in 2 Din, in se dobivajo v Matični knjigarni.

Društvo sejmarijev priredi danes v gostilni Mrak domačo predpustno zabavo. Vstop prost.

Podružnica Jugoslovanske Matice na Jesenicah naznanja, da se vrši redni občni zbor v sredo dne 5. marca t. l. ob pol 8. uri zvečer v risalnici Osnovne šole na Jesenicah.

Občni zbor Udruženja vojaških invalidov v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 2. marca točno ob 8. zjutraj v salonu restavracije pri »Levici« na Gospodarski cesti. Navzoči bodo delegati iz cele Slovenije.

Československá obec v Ljubljani oznamuje svym členům, že záznamy na vstupenky pro slavnostní představení opery Hubička v sobotu 1./III. přijímá Skrušný.

Koncert. Danes v soboto se vrši v kavarni Evropa koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

Cerkveni vestnik.

c Moška in mladeniška Marijina družba v Križankah ima jutri, prvo nedeljo v marcu, reden cerkveni shod ob 6. zvečer.

c Kongres Apostolstva molitve se vrši letos v Lurdu od 24. do 27. aprila.

c Nova zanimiva konverzija na Angleškem. Pred kratkim je bil v jezuitski cerkvi v Roehamptonu pri Londonu sprejet v katoliško cerkev anglikanski duhovnik C. H. Rouse. Konvertit je znan kot strokovnjak na spiritističnem poprišču ter je o tem predmetu izdal več del. V njegovi družini je to četrti slučaj konverzije v katoliško cerkev.

c Predsednik Kitajske republike sv. očetu. Novi predsednik Kitajske republike, maršal Tsao-Kuen, je svojo izvolitev sam neposredno naznanil Piju XI. Ob tej priliki je izrazil papežu svojo udanost in zagotovil, da si bo prizadeval iz vseh sil, da postane prijateljstvo med Kitajsko in sv. stolico čimdalje tesnejše in močnejše. — Novi predsednik je bil preje vojaški guverner v pokrajini Čeli ter je mnogo let gojil prijateljske stike z msgr. Fabregues. Sedaj je Tsao-Kuen msgr. Fabregues imenoval za predsedniškega svetlovalca.

c Bogoslovna fakulteta v Strassburgu. Strassburška bogoslovna fakulteta je l. 1920. ustanovila institut za kanonično pravo, ki pa ni imel pravice za podeljevanje lastnih diplom. Sedaj je pristojna kongregacija v Rimu dovolila, da sme institut temeljem predpisanih plovov podeljevati odnose cerkvene čine: baccalaureat in doktorat kanoničnega prava.

Socialni vestnik.

c Krščanska sociologija. Znani angleški sociolog in konvertit Arthur J. Penty je izdal novo delo pod naslovom »Towards a Cristian Sociology« — Na potu do krščanske sociologije. Pisatelj razpravlja o modernem industrijskem kapitalizmu in dokazuje, da zanj ni druge alternative kakor socializem ali pa pokristjanjena kooperacija. Penty je globoko prepričan o najvišjem moralnem zakonu katoliške cerkve in o nujnosti, da se izvede v vseh manifestacijah vsakdanjega življenja. Dosledno temu posveča pisatelj velik del svoje knjige socialno-gospodarskim uredbam srednjega veka, ki so nastale pod vplivom katoliške cerkve in zabranjevale neomejeno izkoriščanje bližnjega in kopičenje dobička. Po pisateljevem mnenju je moderni industrializem, katerega produkcija je v veliki meri odvisna od kapitalizma, po svoji produkcijski metodi obsojen na pogin; ako se hoče ohraniti, mora

opustiti metode svoje preteklosti in uvesti novega duha. V to svrhu se mora povrniti k prvotnim krščanskim načelom in vrednotam; tako industrija kakor trgovina morata sprejeti najstarejše teh načel: »Quærite primum regnum Dei, et justitiam ejus: et hæc omnia adficientur vobis.« — (Iščite najprej božjega kraljestva itd.) Misli, ki jih v tem delu zastopa Penty, so v polnem soglasju z gibanjem, ki se na Angleškem hitro širi in ki zahteva za industrijo, trgovino in stanovsko življenje sploh krščanski program.

c Delavsko gibanje v Šibeniku. V šibeniških tovarnah Safida je delavstvo stopilo v štrajk, ker podjetniki niso hoteli zadovoljiti njegovih zahtev. Tovarnarji so nato tovarne zaprli in vsem delavcem napovedali odpust.

c Velik korak v socialni zakonodaji na Angleškem. Angleški parlament je v seji dne 22. t. m. soglasno sprejel predlog poslanca delavske stranke Dukesa, da se vsem vdovam, ki imajo otroke in vsem materam, ki se vsled nesposobnosti za delo ne morejo preživljati, prizna državna pokojnina, da morejo svoje otroke dostojno vzgojiti. Letni izdatek za te pokojnine bo znašal približno 20 milijonov funtov, a zakladnik kancelar Snowden je brez pridržka izjavil, da kljub težavnemu finančnemu položaju pristaja na predlog. Socializem zopet koraka!

Dijaški vestnik.

d Akad. Mar. kongregacija. Skupno sveto obhajilo za mesec marec v nedeljo, dne 2. t. m. ob 8. v kapeli v Marijanišču. Prosim vse tov. sodale, da se točno udeležijo skupnega verskega opravila.

Konzult ACM ima v ponedeljek, dne 3. t. m. ob pol 7. zvečer v sobi g. prezesa redno sejo. Pozivljam vse tov. odbornike, da se konzulta polnoštevilno udeležijo. — Prefekt.

Narodno gledališče.

Smetanova proslava v Narodnem gledališču. V proslavo stoletnice rojstva nesmrtnega Smetane priredi gledališka uprava dvoje slavnostnih predstav in sicer se poje noč ob pol 8. Smetanova opera »Poljub«. Pred začetkom opere orije v kratkih besedah režiser g. Debevec delovanje Smetanova in njega odlični pomen za slovansko glasbo. V nedeljo popoldne ob 4. pa se vprizori kot druga slavnostna predstav opera »Prodana nevesta«. Posamezne vloge so zasedene po naših najboljših moških, opera sama je pa tudi na novo inscenirana.

Prosveta.

pr Spored VIII. muzikalnega predavanja, ki se vrši v nedeljo, dne 2. marca 1924 v proslavo stoletnice rojstva slavnega češkega skladatelja Bedriha Smetane v Filharmonični dvorani ob 11. uri dopoldne obsega sledeče točke: 1. Bedrih Smetana: Njegovo življenje in delo, govori dvorni svetnik prof. dr. Josip Mantuan, 2. Bedrih Smetana: Nagovor kralja Vladislava iz opere »Dalibor«, poje g. Nikola Ovejič, operni pevec. 3. Bedrih Smetana: Večerne pesmi, poje gđ. Zdenka Zikova, operna pevka. 4. Bedrih Smetana: Iz moje domovine, I. in II. del, igra na gosli prof. Jan Slais, na klavirju ga prof. Ruža Slaisova. 5. Bedrih Smetana: Arijla iz opere »Prodana nevesta«, poje g. Marij Šimene, operni pevec. 6. Bedrih Smetana: Vizija Zdenka iz opere Dalibor, igra na gosli prof. Jan. Slais.

pr Svetopisemske kateheze za I., II. in III. razred ljudskih šol. Sestavi duhovnik tržaškoperske škofije. I. zvezek: O troedinem Bogu, O Bogu Stvarniku in O Bogu Odrašeniku. Cena Din 14.50. II. in III. zvezek: Priprava za prvo sv. spoved in I. sv. obhajilo ter sv. birmo. Cena Din 24. Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Glavni namen teh katehez je pripraviti otroke za prvo sv. spoved in prvo sv. obhajilo, zato je tudi v njih osredotočena vsa snov za dobro pripravo. Priročna knjžica je namenjena in jo prav toplo priporočamo v prvi vrsti veroučiteljem v šoli, ravnotako primerna pa je za vsako krščansko hišo, kjer naj bi našla mesto kot domača družinska knjiga, iz katere bo mogel vsakdo zajeati krščansko znanje in verskega duha.

pr »Agrarna vprašanja v Sloveniji.« Brošura s 5 slikami. Spisal dr. Fran Spiller-Muys. Samozaložba. Cena 8 Din. Natisnila Jugoslov. tiskarna v Ljubljani. Aktualnost te sicer drobne, a zanimive knjižice izhaja že iz njenega vsebinskega seznama, iz katerega navajamo le sledeče: Najvažnejša agrarnopolitična vprašanja. Agrarno zgodovinske črtice. Razkroj starih zemljiških zajednic. Ohranite in obudite zemljiške zajednice na moderni zadrudni podlagi. Nadrobne razdelbe in zložbe (komasacije). Servitutne skupnosti. Uredbe in izboljšanje pašnikov in planin. Agrarne operacije, njih zakonita osnova, organizacija in posli. — Brošura nam je tem bolj dobrodošla, ker je naša agrarnopravna literatura še jako siromašna.

pr Tekom meseca marca pride v Ljubljano pevski zbor Glasbene Matice v Mariboru ter priredi tu v veliki dvorani hotela Union svoj vokalni koncert, na katerem so izključno jugoslovanske skladbe. Spored izvaja pevski zbor 80 članov in članic, pod vodstvom svojega zborovodje ravnatelja Franja Topića. Natančni datum se objavimo. Danes pa že kličemo mariborskim gostom: Dobrodošli v naši sredi!

pr »Dante fra il popolo Slavo« je naslov obširni in silno simpatični razpravi, ki

jo je priobčil Giuseppe Ellero v 89. številki rimskega popularnega dnevnika Il Popolo od 16. februarja. V tem eseju ocenjuje italijanski pisec znan od dr. Alojzija Rea prirejeni slovensko-italijanski zbornik o Danteju. Ta zbornik, kateri je pri nas izšel pri Kleinmayerju v slovenskem jeziku, je izšel sedaj pri Paternoliju v Gorici v italijanskem in sicer v istotako razkošni opreml. Ocenjevalec pravi, da je zbudila ta izdaja splošno občudovanje v italijanskem literarnem in umetniškem svetu in da sestavi slovenskih pisateljev kažejo Italiji vse globino blagorodnega slovenskega genija. Ellero omenja Aleša Ušeničnika kratko, a zgroženo analizo Dantejeve filozofije, dr. Molotov članek o dantejevskih vplivih na poljsko slovestvo, Kosovo študijo in Debečev seznam slovenskih prevodov Danteja, najbolj se pa mudi pri Puntarjevi razpravi o odnošajih Prešerna do Dantejeve poezije. Ocena italijanskega kritika je največje priznanje za Puntarjevo delo, ker nam odkriva, kako je naš pisec s tem odkril Italijanom vso globino Prešernove poezije, tako da Ellero vzklika, naj bi se slovenski pesnik-prvak čimprej v celoti prevedel v italijanščino. Puntar je dokazal, kako je duh Prešernovega pesništva dantejevski in kako je zlasti problem »Krstja« (Purgatorija). Italijansko izdajo Dantejevega zbornika krasi 6 slik Mirka Račkaga, kojega umetniško stvarjanje predočuje France Stel. Italijanski kritik končuje sledeče: »Naj bi bil Dante, ki je za nas najvišji simbol narodnosti, obenem simbol plemenitega bratstva med narodi. Obe devici, opevani od italijanskega in slovenskega pesnika, Beatrice in Julija, naj s mističnega neba Dantejevega in iz romantične idealizacije Prešernove prineseta oljkovo vejico med oba naroda.« Prevajalec slovenskih razprav so bili: prof. Trinkl, Ivan Gruden, I. Bankič in G. Lorenzon.

pr Slovenski pravnik. Prvi snopč letnika 1924 je pravkar izšel. V nadaljevanju svoje širokozasnovane razprave se peča univ. prof. dr. Krek z »Velikimi sodišči«. Tako nazivlja namreč načrt sedanja apelacijska in višja deželna sodišča. Dr. Knaflič podaja nekaj kritičnih pripomb k sedanji tiskovnopravni praksi. Univ. prof. dr. Pitamic poroča pod naslovom: »Enotnost pravne vesoljnosti obširne o novi knjigi dr. K. Verdrossa. Slede književna poročila in razne vesti. Priloga pri naša obilico zanimivih civilnih odločb. Narodna znaša letos 60 Din.

pr Narodna knjižnica Češkoslovaške republike. Vodja novoustanovljene knjižnice češkoslovaškega parlamenta v Pragi — dr. Toholka, je v »Naše Dobac« podal načrt za ustanovitve velike Narodne knjižnice. Temelj knjižnice naj bi tvorili javna in vseučiliška knjižnica v Pragi, katerima bi se pridružile zbirke knjig in rokopisov Narodnega muzeja v Olo-muciu in vse podobne knjižne zaloge. Parlament pa naj takoj sklene zakon, glasom kate-

rega morajo vsa založništva in tiskarne pošiljati Nar. knjižnici dolžnostne izvode vseh svojih publikacij.

Izpred sodišča.

Razne obsodbe. Hlapec tvrdke Julius Klein v Ljubljani Peter Birk iz Krnine pri Domžalah je hotel ogoljufati svojega gospodarja na ta način, da je prenapredil na tovarnem listu vsoto 130.00 Din najprej v 230.00 Din, nato pa, ko se mu je zdelo to nerodno, v 159.00 Din. V avizl drugega tovarnega lista pa je prenapredil iz zneska 19.10 Din v 119.10 Din. To blago je prišlo iz steklarne v Zagorju. Klein je opazil te čudne poprave na tovarnih listih in je bil prvotno mnenja, da se je pomotil železniški uradnik. Ko pa se je informiral na kolodvoru, so prišli na sled nerodni slepariji. Fant je škodo poravnal in je bil obsojen na 8 mesece težke ječe. — Trgovca Jakob Končar v Cerklju je opazil, da mu njegov vajenec krađe razno specerijsko in tudi drugo blago. Skril se je neko jutro v trgovini in nadzoroval dečka. In prišla je neka deklica, kateri je naložil deček v košaro mast, moko, sir, bonbone, kekse in drugo specerijsko blago. Dekle je odšlo in se je spet vrnilo s prazno košaro, katero je zašel deček zopet polniti. Naložil ji je kave in sladkorja. Gospodar je napravil skonstracijo in je ugotovil, da mu manjka za okoli 12.500 Din blaga. Končar sicer ni mogel ugotoviti, da mu je vse to blago pokradel njegov deček, ki je priznal samo za 680 Din ukradenega blaga. Dečko je bil obsojen z ozirom na njegovo mladost in okolnost, da je bil morda zapeljan, na 5 tednov težke ječe. — France Zirovnik, doma nekje iz Kamniškega okraja si je izposodil od svojega prijatelja Ivana Šturka suknjo. Drugi dan, ko vedno malo pijan, je pozabil, da suknja ni njegova, in jo je v denarni zadregi prodal nekemu Bošnjaku, ki je kupoval staro obleko za 400 Din. Še le ko je šel ta denar zabiti, je ugotovil, da je prodal tujo suknjo. Vendar je bilo to spoznanje že prepozno, ker je bil že ovađen. Obsojen je bil radi te lahkomisljenosti na 8 mesece težke ječe.

Polzvedovanje.

Našla se je denarnica z manjšo vsoto denarja. Polzve so: Martinova cesta št. 28, g. Šuštar.

15 velikonočnih pesmi (Riharjevi in drugi napeli) za mešani zbor zbrala in uredila Jos. Sacherl in St. Premrl. Part. Din 30, glasovi po Din 4. Zalaža Jugoslav. knjigarna v Ljubljani.

V tej zbirki so zastopani sledeči skladatelji s svojimi deli, kakor: Cvek (Skalovje groba, Velika noč se zasvetli). Rihar (Zveličar naš je vstal iz groba, Današnji žarki zarje mile, Jezus je vstal od smrti). Vavken (Dan presveti, Zapojev veselo o kristjan). Premrl (Zveličar gre iz groba, Jezus premagavec groba). Adamič Fr. (Skalovje groba). Gerbič (Zveličar naš je vstal iz groba, Srce zapoj, Jezus premagavec groba, Srce zapoj). Pogacnik (Odpri se grob). Ta zbirka vsebuje najlepše in največkratne velikončne naprave naših starih pa tudi novjših znancev, prijateljev-akladateljev. Starejše naprave smo slišali že kot otroci. Mlado in staro je bilo ginjeno pri teh naprevih in to tudi sedaj, kjerkoli in kadar bodo doneli bodisi v cerkvi na koru, ali na prostem pri veliki procesiji. Prvačijo najbolj št. 1, 2, 3, 5, 7, še posebno pa nad vse veličastna in mogočna Premlova št. 9, ki

TRGOVCEM ČEVLJEV!

Ker smo sklenili v vsakem mestu Jugoslavije — ODDATI SAMOPRODAJO — naših svetovno znanih ČEVLJEV znamke

Salamander

na glavno skladišče na veliki: SALAMANDER, ZAGREB, Illica 36. 1059

poslušalcu užge srce in pretrese mozeg. S tem pa ni rečeno, da so ostale pesmi manj vredne. Nikakor ne, posebno Gerbičeve so prav lepe in smo g. Premrlu hvaležni, da jih je sprejel v to zbirko in rešil pogina. Odveč bi bilo to lepo zbirko še posebej priporočati, saj je vsaka pesem sama za se najboljše in najzanesljivejša reklama, najlepši kin in tolaž velikončnih praznikov.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Šelenb. ul. 8. Gričar & Mojač.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo pretene Vaše bolečine! Poiskua na pošiljka 27 Din. Lekernar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Velikost oblakov v C	Nebo, vetar	Padavine v mm
28. 2. 21 h	736.8	- 0.5	0.7	obl. jug	—
29. 2. 7 h	729.6	- 1.9	0.7	obl. j. v.	—
29. 2. 4 h	729.2	1.2	1.0	v. obl. vzhod	—

Gospodarske knjige:

Janša, NAUK O ČEBELARSTVU. Tretja izdaja. Priredil Francšek Rojina. Z dodatkom Albertijev-Znidaršičev (A.-Z.) panj. M. Humek. Cena Din 24.—

Humek, PRAKTIČNI SADJAR. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 24 barvanimi prilagami in 92 slikami v tekstu. Vezana Din 120.—

SLOVENSKA KUCHARICA. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Velika izdaja s slikami v besedilu in 33 barvanimi tabelami v naravnih barvah. Sedma izdaja. Vez Din 220.—

SADJE V GOSPODINJSTVU. Kratak navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konzerviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek. Pojasnjeno s 13 barv. prilagami in 42 slikami. Cena Din 30.—

GOSPODINJSTVO. Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Priredila S. M. Ljiljina Purgaj. S 156 slikami. Zdravst. del opisal dr. Fr. Dolšak. Din 40.—

NASVETI ZA HISO IN DOM. Za vsako gospodinjstvo in gospodinjstvo vevvažna in koristna knjiga. Priredil I. Majdič. Cena Din 32.—, vezana Din 48.—

SADNO VINO ALI SADJEVEČ. Navod, kako ga izdelujemo in kako s njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Z 42 pod. Sestavlil M. Humek. Din 20.—

BRESKEV IN MARELICA. Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbuje. Z 22 slikami in 2 barv. tabel. Sestavlil M. Humek. Din 12.—

NAŠE GOBE. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvnimi tabelami. Sestavlil Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek, ravn. mešt. šole. Din 100.—

KUBICNA RACUNICA v novi meri s pridržano naštevanko do 100. — Pregledna in praktična strokovna knjiga za posostnike in lesne trgovce. Sestavlil Janko Dolžan. Vezana Din 20.—

RACUNAR v kronski in dinarski veljavi. (Hitri računar). Vezan Din 30.—

ZEMLEPIŠNI ATLAS kraljevine SHS. Izdalo društvo slov. profesorjev. Sedem podrobnih zemljevidov. Izvršil ing. Viktor Novak. Din 45.—

SLOVENCI Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Napisal Fr. Erjavec. Vezan Din 60.—

GOSPODARSKA GEOGRAFIJA. (Zgodov. razvoj trgovine in prometa. Naravni pogoji in človek. Produktiv. Trgovina. Promet in njegova sredstva.) Sestavlil dr. V. Sarabon. Vezana Din 48.—

PARNI KOTEL. Navodila kurjačem, posostnikom parnih kotlov itd. Opisal ing. Gvid. Gulič. Din 30.—

OJACEN BETON. Učna knjiga za stavbne šole in za stavbne obrtnike. I. del. Izraževanje konstrukcij za visoke stavbe iz ojačenega in neojačenega betona. Opisal ing. Jaroslav Foerster. Din 30.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

TRGOVSKA BANKA D. D. - LJUBLJANA

Dunajska cesta 4 - (v lastni stavbi)

PODRUŽNICE:

Maribor
Novomesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

KAPITAL IN REZERVE DIN 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd

Kot ORGANIST in obč. TAJNIK

Išče mesta sredi marca, voljašne prost rač. podčastnik, ki je dovršil orglar. šolo v Celju ter 4 gimn. razr. Sposoben za vsako pisarno delo, izvešan kot dirigent orkestra na pihalu in lok, učitelj petja. Spričevala na razpolago. Nastop službe s 1. apr. najraje na Kranjskem. — Po-oudbe sprejema uprava lista pod št. 1130.

Čevljarški POMOČNIK išče službe za takoj v mestu ali zunaj njega. — Po-oudbe se pošlata na upravo »Slovenca« pod »PRIDEN PRIMOREC«. 1158

Dve kočiji, dve dir., en KASON, par srednjetežkih KONJ in razno konjsko VPREGO prodaja po ugodni ceni trdnica BREZNIK & FRITSCH, trgovina z želez- nino, Ljubljana. 1106

Dva nižjošola sprejem na stanovanje. Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 1153.

Stalna odjemalca za pločevinasto POSODO išče N. PUSTINEK, kleparstvo. Sevnica ob Savi.

DEKLICA

z izobrazbo mešt. šole, želi vstopiti kot prodajalka v trgovino, najraje na deželo. Naslov pri upravi pod 1098.

GATRISTA

k polnojarmentiku, prvovrstnega, samostojnega, z najboljši spričevali, sprejem takoj. — Za samca stanovanje. Ljubljana, Prule št. 8. 1133

Stare vrče

za MLEKO — je dobro ohranjene, kupim. Naslov pri upr. pod št. 1154.

ISCEMO izvrstno kvalificir. nadmonterja

za visoko napetost in PRO- VIZUSKEGA POTNIKA za elektromaterijal in motorje. »ELIN«, družba za elektr. industrijo z o. z., Ljubljana, Dunajska c. 1, IV. nadst.

Ameriški HARMONIJ

z 10 registri, prodam. Ivan Hribar, Zelumlje 26, pošta Studenec - Ig. 1156

Prodaj 3000 kg prvovrstne SLADKE MRVE.

Naslov pri upravi lista pod št. 1157.

Prostov. javna DRAŽBA

razne sobne opreme: postelje, omare, modroci, umivalniki, okvirji, gramofon, štedilnik, mize, obleke in drugih stvari, se vrši v nedeljo 2. marca ob pol 9. zjutraj v Spod. Siški, Gasilska ul. 312

HELIKON v F., skoro nov, samo dva meseca rabljen, prodaja za 2500 Din Aleš KOLENIK, pismonoša, Rimske Toplice. 1145

Prostovoljna javna dražba

KLOBUKOV in raznega modnega blaga se bo vršila dne 3. marca ob 9. uri dopoldne dalje do inkl. 8. marca pri trdnici E. STÖCKL, Kongresni trg št. 2, Ljublj.

Pozor Amerikanci

Lepa, enonadstropna, pred vojno zidana HIŠA v prom. kraju, ugodno napredaj. Pri- pravna je za vsako obrt, trgovino ali gostilno. Zraven spada hlev in nekaj zemljišča. — Več se izve v Radom- ljah št. 5 pri Kamniku. 1151

Radi preselitve napredaj OTOMANO, dobro ohranjen, SIVAL STROJ, POSTELJA, OMARE in različne stvari. Resljeva cesta 31/III, Ljublj.

POZORI! Ugodna prilika!

V našem oddam stanovanje: sobo, kuhinjo in hlev, pri- praven za vsako obrt. Josi- pina Puždar, Ižanska cesta št. 6, Ljubljana. — Istotam bo 9. marca ob 13. uri pop. JAVNA DRAŽBA travnikov v Hauptmancsh. Zbirališče v Črni vasi pred šolo. 1160

LEP KLAVIR z močnim tonom, napredaj za 10.000 D. Naslov pove uprava št. 1152

STANOVANJE

krasno in veliko, proti od- stopnini, takoj oddam. Po- nudbe z navedbo višine od- stopnine pod »PROMETNI KRAJ« na upravo. 1155

Prostovoljna JAVNA DRAŽBA

se vrši v nedeljo, 2. marca na Zabjeku št. 3, II. nadst., ob 9 zjutraj. Napredaj: po- stelje, omare, umivalni, kla- vir, žimnice i. dr. pohištvo. Kupci vljudno vabljent!

Pozor, Amerikanci!

Napredaj POSESTVO z gospodarskim poslopjem v Dorlarjih pri Škofji Loki, 10 minut oddaljeno od žel. postaje. — Več pove Franc COF, Dorlarji, p. Šk. Loka.

VEČ VAGONOV

gnojila

iz odpadkov, enakovreden hlevskemu gnojju, POCENI NAPRODAJ v TOVARNI za KLEJ v Ljubljani. — Od- daja se tudi na posamezne voze. 1142

KLAVIRJE

in HARMONIJ na obrokot Bösendorfer, Förster, Stein- way etc. Vse instrumente za bieh- in strah- godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. ALFONZ BREZNIK, Ljubljana, Mestni trg 3 (pri magistralu). Naj- sposob. tvrdka Jugoslavije.

Konjske opreme,

nove in že rabljene, ima večjo množino ALOJZIJ SLAMIC, sedlarstvo v Mo- stah pri Ljubljani. 1089

Riževe otrobe

kilo po 3 K z vrečo vred se dobe pri FRAN POGAČ- NIK, Ljubljana, Dunajska ce- sta št. 36. 1149

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica: 50.000.000 Din

Rezervni zakladi ca.: 10.000.000 Din

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

podružnice: Brežice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle

Brzjavni naslov:

Banka Ljubljana

Telefon št. 261, 413, 502, 503 in 504

Prva žebliarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamnigorici

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija) Brzjavke: Zadruga Kropa Telefon interurban: Podnart 2

Žebli za normalne in ozkotirne železnice — Žebli za ladje, črni ali pocinkani — Žebli za zgradbe, les itd. — Žebli za čevlje — Spojke za ožre in prage — Spojke za ladje in splave — Železne brane — Kljake za podobne, zid, cevi, žlebove itd. — Vijaki z maticami — Podložne pločice — Matice — Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd. — Vijačni čepi — Verige

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje — Ilustrovani ceniki na razpolago

3 DOBRE SLUŽBE NA DEŽELI

NATAKARICA, dobro izurjena, KUCHARICA, ki zna tudi šivati, SLUŽKINJA za hišna in sunanja dela. Prednost imajo le pridne, pošteno ter z dobrimi spricvali. Nastop službe s 1. aprilom. Treba se osebno predstaviti. Gostilna AMBROŽIČ, LOGATEC. 1139

ZNIZANE cene za otroške vozičke, ki se dobijo v veliki izbiri direktno v domači tovarni otroških vozičkov in dvokoles TRIBUNA F.B.L., Ljubljana, Karlovska cesta 4. Istotam se dobijo po nižjih cenah nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatika ter se sprejemajo v polno popravilo za emajliranje in ponikanje dvokolesa, otr. vozički, šiv. in razni drugi stroji. Prodaja tudi na obroke. 1087

HIŠA. Velika stanovanjska hiša z več stanovanji, velika klet in vodovod, zelo poceni napredaj v Celju, Brež. — Več pove Ant. ZNIDERSIČ, Leskovec, Zgodovinski pri Krškem. 993

NAPRODAJ radi selitve takoj lepa salonska ZOFA, MIZA STOLI, stenska URA in druga oprava, vse v dobrem stanu. — Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 1053.

PRODA SE 68 SMREK in 134 HOJ

pol ure od postaje LOG na vrhniški železni, v ravnini. Drevesa so raznamovana. Polze se pri J. Keršmanc, Bevkje 31. Ponudbe na naslov: Fran Tavčar, Brež 8, Ljubljana. 1105

NAPRODAJ je okrog 2000 kilogramov prvovrstne **sladke MRVE**

in okrog 1000 kg raznovrstne **SLAME.** — Naslov se izve pri upravi pod št. 1112.

KLOBUKE, SRAJCE kravate, dežnike, zimske čepice, majice, rokavice, nogavice in drugo moško modno blago kupite po nižjih cenah pri Ivan KUNOVAR, Ljubljana, Stari trg 10. — Kupujete krože lise, jalcev, kun in drugo dirjavine.

Trgovski lokal

z meš. blagom in inventarjem, takoj oddam v najem v zelo prometnem dež. mestu. Šifra »Promet« št. 1094.

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dopeli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opremanih.

Pouk v vezenju ter krpanju perila in nogavic (štolanje) brezplačno edino le pri:

Josip Petelinc Ljubljana, Sv. Petra n.

Mehanizmske delavnice pod vodstvom priznanega strokovnjaka in mehanika Stanko Galeta na razpolago za šivalne stroje vseh sistemov in koles. 7994

ARHITEKT

in mestni STAVBENIK

VILJEM TREO

Ljubljana, Gosposvetska c. št. 10 — Telef. inter. 103. Ustanov. l. 1850. Se priporoča za ZGRADBE vseh vrst ter izvršuje NACRTE in PRORACUNE.

Miši, podgane, stenice in ščurki

morajo poginuti, ako uporabljate naša protiku-ona sredstva: proti miši in podganam Din 7-50, za ščurke Din 10, za stenice Din 10, za muhe Din 10, proti mrčesu 2 in 7-60 Din, proti ušem 5 Din, mast proti ušem v obliki 7-50 Din, proti mravljam 7-50 Din, Botor za čiščenje medlet 7 Din.

Postilja po povzetju. »Artes« kem. laboratorij, M. Jänver, Zagreb 39, Petrinjska ulica 3/III.

Inserati v »Slovenču« imajo popoln uspeh. — Inserirajte v njem!

Dobro poznati Reithoferjev gumi za cepljenje trt

in drugo gumijasto blago za peronospora škroplilnice, kletarske in tehniške svrhe.

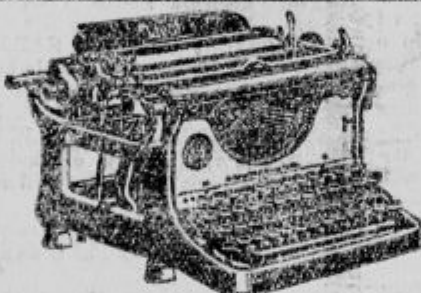
Dobi se v najbolji kakovosti pri glavnem zastopstvu in skladišču za SHS

Braća Frank i drug, Zagreb Frankopanska ul. 6.

ZALOGA KLAVIRJEV

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Erhbar, Czapha, Hötzl, Schweighofer, Sängi itd.

TUDI NA OBROKE JERICA HUBAD, rot. Dolenc Ljub. Hliserjeva 3.



IDEAL

Najboljši in najmodernejši pisni stroj sedajnosti

The Rex Co, Ljubljana Gradišče 10 Telefon 263.

Specijalna trgovina vseh pisarniških potrebščin.

TRAUERZE CEMENT

in ŽELEZNE BLAGAJNE po najnižji ceni pri **Fran Stupica**

trgovina z železnino in poljedelskimi stroji Ljubljana, Gosposvetska c. 1.



Iv. JAX in sin

Ljubljana, Gosposvetska c. 2,

priporoča svojo bogato zalogo pisalnih strojev »ADLER« in »URANIA«, dalje ŠIVALNIH STROJEV za rodbine in obrt ter vozni koles: STYRIA-DÜRKOPP, OROZNO kolo (Waffenrad)

Ceniki zastoj in franko.

TRGOVINAI

Vzajemno trgovino na več let v najem na prometnem kraju na deželi. Ponudbe prošim na upravo »Slovenca« pod številko 1109.

Cenj. občln. priporočamo **šivalne stroje**

GRITZNER

v vseh opremanih za rodbine, s'o in obrtno rabo ter vse posamezne dele, olje, igle za vse sisteme. Edino la pri 112

JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezenju brezplačen. Istotam galanterija, srajce, kravate, potrebščine za šivilje, krojače čevljarje, sedlarje, gumbi, žlice, noži. Na veliko in malo. Večletna garancija.

Cene najnižje!

Trgovina z železnino

Breznik & Fritsch

Ljubljana

priporoča po konkurenčnih cenah visokovrstno kuhinjsko posodo, tehtnice, gospodinske in gospodarske potrebščine, orodje, okove za pohištvo in stavbe ter različno drugo železniško blago. — Zaloga la. dalmatinskega portland cementa in karbida.

VELIKA ZALOGA VSEGA

elektrotehničnega materijala MOTORJEV - SVETILNIH TELES - GRAD. NJE ELEKTRARN - INSTALACIJE

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Leopold Tratnik

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 25. NA DEBELO! NA DROBNO!

IZREDEN UŽITEK BOŠ IMEL

če si PRIVOŠČIŠ RIMSKO ČRAŠO

STAREGA LJUTOMERSKEGA BURGUNDCA

LETNIK 1921.

V RESTAVRACIJI NA GLAVNEM KOLODVORU V LJUBLJANI.

„JUGOEKSIM“

Trgovska družba Vekoslav Pelc in drugovi

Eksport **LJUBLJANA** Import **VEGOVA ULICA 8**

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga mlina »Union«, Osijek

Trgovina s specerijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom, deželnimi, poljskimi, mlevskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno.

Pisalni stroj

I*D*E*A*L C

6000 Din

FRANC BAR pisalni stroji

Čankarjevo nabrežje št. 5 Telefon 407

Stavbeno podjetje

IVAN OGRIN Ljubljana

Pisarna: Gruberjevo nabrežje 5. — Telefon št. 426.

se priporoča za vsa stavbna dela, ter nudi po konkurenčnih cenah vseh vrst **strešno in zidno opeko**

iz lastne opekarne franko poljubna postaja. — Zaloga cementnih cevi. Zahtevajte ponudbe!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naš iskreno ljubljani sin, brat in vnuk, gospod

Josip Zitterschlager trgovski sodrnik

danes, 29. februarja ob 2. uri pop. v 23. letu po kratki, mučni bolezni, previden s av. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši iz bolnice v nedeljo, dne 2. marca ob 4 pop. na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 29. febr. 1924.

JOSIP ZITTERSCHLAGER, oče. — ANA, mati. — RUDOLF, STANKO, brata. — ANICA, LJUDMILA, sestra in ostali sorodniki.

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavzeto.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška c. 2. — Tehnično vodstvo na občinstveno avtoriziranim gradbenim inženirju. — Projektirajo in izvajajo vse v stavbeno in inženirsko stroko spadajoča dela. Delo solidno. Člene konkurenčno.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 10

(v lastni palači vis a vis hotela »Union«).

Telefon št. 57 in 470.

Račun poštne čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLED.

Interesna skupnost z: Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.